

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Kristýna Černá

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Analýza bezpečnostních rizik na úrovni obcí a krajů
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kristýna Černá**
Osobní číslo: **E18054**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Analýza bezpečnostních rizik na úrovni obcí a krajů**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analyzovat jednotlivé zdroje ohrožení místní bezpečnosti ve vybraných obcích nebo ve vybraném kraji, zhodnotit možná protipatření z hlediska jejich přínosů i nákladů a doporučit vhodné kroky k posílení místní bezpečnosti.

Osnova:

- Charakteristika bezpečnosti a jednotlivých zdrojů ohrožení místní bezpečnosti.
- Přiblížení hlavních složek zajišťujících bezpečnost na místní úrovni.
- Charakteristika vybrané obce a jejího postoje k zajištění bezpečnosti.
- Analýza vybraných zdrojů ohrožení místní bezpečnosti a činností příslušných složek.
- Zhodnocení vhodných opatření pro posílení místní bezpečnosti.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BALABÁN, M., PERNICA, B. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
FIALA, M., VILÁŠEK, J. Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1856-2.
PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
Rozpočet a financování: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, svazky obcí: zákony, nařízení vlády, vyhlášky: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2020. ÚZ. ISBN 978-80-7488-392-7.
ŠTĚTINA, J. Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách. Praha: Grada, 2014. 584. ISBN 978-80-247-4578-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Sobotka, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

---

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

---

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza bezpečnostních rizik na úrovni obcí a krajů jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2021

Kristýna Černá, v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce panu Ing. Martinu Sobotkovi, Ph.D., za jeho pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování mé bakalářské práce. Poděkování patří i mému příteli a rodině, která mě po celou dobu studia podporovala.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku týkající se bezpečnosti na místní úrovni. Obsahem práce je analýza vybraných bezpečnostních rizik a bezpečnostních složek, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti v obci Žďár nad Sázavou. Součástí práce jsou návrhy bezpečnostních opatření, které mohou vést ke zlepšení stavu bezpečnosti v této obci a mohou snížit rizika, která se zde vyskytují.

KLÍČOVÁ SLOVA

rizika, bezpečnost, místní úroveň, integrovaný záchranný systém, obec

TITLE

Analysis of security risks at the level of municipalities and regions

ANNOTATION

Bachelor thesis is focusing on the problematics relating to security at the local level. The content of the work is analysis of selected security risks and security forces, which are involved in ensuring security in the village of Žďár nad Sázavou. Parts of the work are security risk proposals, which can lead to improving the security situation in this village and they can reduce the risks that occur here.

KEYWORDS

Risks, safety, local level, integrated rescue systém, village

OBSAH

ÚVOD	11
1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	12
1.1 STRUKTURA VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.2 SAMOSTATNÁ A PŘENESENÁ PŮSOBNOST	13
1.3 OBEC A KRAJ JAKO VEŘEJNOPRÁVNÍ KORPORACE	13
2 CHARAKTERISTIKA BEZPEČNOSTI A RIZIK	15
2.1 POJMY SOUVISEJÍCÍ S BEZPEČNOSTÍ	15
2.2 RIZIKO	16
2.3 ANALÝZA RIZIK	17
2.4 METODY STANOVENÍ RIZIKA	17
2.5 RIZIKA NA MÍSTNÍ ÚROVNI	18
2.5.1 <i>Požáry</i>	18
2.5.2 <i>Sucho</i>	19
2.5.3 <i>Povodně a záplavy</i>	20
2.5.4 <i>Únik nebezpečných látek</i>	22
2.5.5 <i>Ledovka, námraza a náledí</i>	23
3 HLAVNÍ SLOŽKY ZAJIŠŤUJÍCÍ BEZPEČNOST NA MÍSTNÍ ÚROVNI	25
3.1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	25
3.2 OPERAČNÍ A INFORMAČNÍ STŘEDISKA IZS	26
3.3 STRUKTURA IZS	26
3.3.1 <i>Základní složky IZS</i>	27
3.3.2 <i>Ostatní složky IZS</i>	30
3.4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	30
3.4.1 <i>Orgány krizového řízení</i>	31
4 ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI NA ÚROVNI OBCÍ A KRAJŮ	32
4.1 ÚKOLY ORGÁNŮ KRAJE	32
4.2 ÚKOLY ORGÁNŮ OBCE	32
4.3 ÚKOLY ORGÁNŮ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	34
4.4 DALŠÍ SLOŽKY OBCE ZAJIŠŤUJÍCÍ BEZPEČNOST	35
5 CHARAKTERISTIKA VYBRANÉ OBCE A JEJÍHO POSTOJE K ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI	36
5.1 POSTOJE OBCE K ZAJIŠTĚNÍ CHODU A BEZPEČNOSTI	37
5.2 ZÁSAHY JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY V OBCI ŽĎÁR NAD SÁZAVOU	38
6 ANALÝZA ZÁKLADNÍCH RIZIK OHROŽUJÍCÍ BEZPEČNOST V DANÉ OBCI	40
6.1 VYBRANÉ METODY PRO VÝZKUM	40
6.1.1 <i>Metody</i>	40
6.2 DIAGRAM PŘÍČIN A NÁSLEDKŮ	41
6.2.1 <i>Dopravní nehody v obci Žďár nad Sázavou</i>	43
6.2.2 <i>Trestná činnost</i>	44
6.2.3 <i>Únik nebezpečných látek</i>	45
6.2.4 <i>Požáry</i>	46
6.2.5 <i>Povodně a záplavy</i>	47
6.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	47
6.4 SWOT ANALÝZA BEZPEČNOSTI V OBCI ŽĎÁR NAD SÁZAVOU	58
6.5 NÁVRHY VHODNÝCH OPATŘENÍ PRO POSÍLENÍ MÍSTNÍ BEZPEČNOSTI	61
ZÁVĚR	64
POUŽITÁ LITERATURA	66
PŘÍLOHY	70

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 – Struktura veřejné správy	12
Obrázek 2 – Organizační struktura HZS ČR.....	28
Obrázek 3 – Správní obvody ORP Žďár nad Sázavou.....	36
Obrázek 4 – Zásahy jednotek požární ochrany za období 2015–2019	39
Obrázek 5 – Diagram příčin a následků	42
Obrázek 6 – Věcná škoda (v tis. Kč) za období 2015–2019.....	44
Obrázek 7 – Přímé škody (v tis. Kč) způsobená požáry za roky 2015–2019	46
Obrázek 8 – Pohlaví respondenta.....	48
Obrázek 9 – Věková kategorie.....	49
Obrázek 10 – Vyhodnocení otázky č.3	49
Obrázek 11 – Vyhodnocení otázky č.4	50
Obrázek 12 – Porovnání občanské spokojenosti.....	51
Obrázek 13 – Vyhodnocení otázky č.10	52
Obrázek 14 – Vyhodnocení otázky č.11	52
Obrázek 15 – Vyhodnocení otázky č.12	53
Obrázek 16 – Mapa rizikových míst	55
Obrázek 17 – Vyhodnocení otázky č.17	56
Obrázek 18 – Vyhodnocení otázky č.18	57
Obrázek 19 – Vyhodnocení otázky č.19	58
Obrázek 20 – Volba strategie SWOT analýzy	60
Tabulka 1 – Krizové stavy	31
Tabulka 2 – počet zaměstnanců podle věku a pohlaví k 31. 12. 2019.....	38
Tabulka 3 – Přehled zásahů JPO za období 2016–2019	39
Tabulka 4 – Hlavní příčiny dopravních nehod v letech 2015–2019	43
Tabulka 5 – Dopravní nehody v letech 2015–2019 podle zavinění.....	43
Tabulka 6 – Základní trestné činy za roky 2015–2019	45
Tabulka 7 – Vyhodnocení otázky č.5.....	50
Tabulka 8 – Vyhodnocení otázky č.13.....	54
Tabulka 9 – Vyhodnocení otázky č.16.....	56
Tabulka 10 – SWOT analýza bezpečnosti obce Žďáru nad Sázavou	59
Tabulka 11 – Výsledek SWOT analýzy.....	60

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

IZS – integrovaný záchranný systém
HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky
GŘ HZS ČR – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OPIS IZS – operační a informační středisko integrovaného záchranného systému
ČR – Česká republika
JPO – Jednotky požární ochrany
MU – mimořádná událost
ZZS – Zdravotnická záchranná služba
RLP – rychlá lékařská pomoc
RZP – rychlá zdravotní pomoc
LZS – letecká záchranná služba
RV – rendez vous
ORP – obec s rozšířenou působností
KS – krizová situace
SDH – sbor dobrovolných hasičů
JSDH – jednotky sboru dobrovolných hasičů
Sb. – sbírka zákonů
VS – veřejná správa
Tzv. – takzvaně
Č. – číslo
ZÚ – záchranný útvar
GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů

ÚVOD

Největší odpovědnost na zajišťování bezpečnosti má stát, který tuto povinnost provádí prostřednictvím ozbrojených bezpečnostních složek. Na úrovni obcí a krajů řeší záležitosti bezpečnosti zejména složky integrovaného záchranného systému a orgány územních samosprávných celků. Každý občan se chce cítit bezpečně. Všichni obyvatelé jsou každodenně vystaveni mnoha rizikům, které ohrožují jejich životy, zdraví nebo majetek. Obec se stará o to, aby se její občané cítili bezpečně a byly zajištěny jejich potřeby. Aby toho bylo docíleno, je zapotřebí, aby orgány obce dostatečně fungovaly. Je nespočet možností, jak zkvalitňovat bezpečnost a snižovat rizika.

Cílem práce je analyzovat jednotlivé zdroje ohrožení místní bezpečnosti ve Žďáru nad Sázavou, zhodnotit možná protipatření z hlediska jejich přínosů i nákladů a doporučit vhodné kroky k posílení místní bezpečnosti.

Práce obsahuje šest hlavních kapitol. První kapitola je zaměřena na základní charakteristiku veřejné správy, její strukturu a vymezení územně samosprávných celků. Na tuto kapitolu navazuje vymezení pojmu bezpečnost a dalších základních pojmů, které s bezpečností souvisí. V této části jsou představeny základní metody pro stanovení rizik a definování rizik, které ohrožují obyvatelstvo na místní úrovni. Třetí kapitola popisuje hlavní složky podílející se na zajišťování bezpečnosti na místní úrovni. Mezi ně patří zejména základní složky integrovaného záchranného systému a orgány krizového řízení, které zajišťují bezpečnost na úrovni obcí a krajů. Jednotlivé orgány obcí a krajů, které se podílejí na zabezpečování bezpečnosti jsou podrobněji popsány v kapitole čtyři. V páté kapitole je charakterizována vybraná obec a její postoje k zajištění bezpečnosti. Následně jsou popsány zvolené metody, které jsou použity pro analýzu. Poslední kapitola je zaměřena na analýzu, která zobrazuje základní bezpečnostní rizika, která ohrožují posuzovanou obec a ty jsou následně znázorněny pomocí diagramu příčin a následků. Diagram slouží k zaznamenání příčin jednotlivých rizik, které vedou k ohrožení místní bezpečnosti. Pro zjištění stavu bezpečnosti z pohledu obyvatel byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Cílem bylo získat přehled o tom, jak se zde obyvatelé cítí a jak jsou spokojeni s opatřeními v této obci. Na základě těchto dvou metod a znalosti místní obce byla sestavena SWOT analýza, která zobrazuje silné a slabé stránky obce z hlediska bezpečnostní situace a poukazuje na možné hrozby a příležitosti, kterých by mohla obec využít. V závěru jsou navržena vhodná opatření na základě získaných podkladů sloužící pro zlepšení bezpečnosti v dané obci z hlediska jejich přínosů a nákladů.

1 Veřejná správa

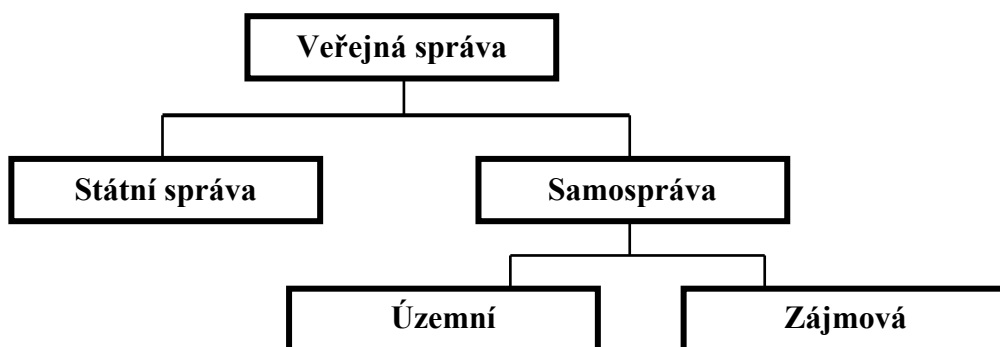
Na veřejnou správu (dále VS) lze nahlížet z mnoha úhlů pohledu. Pokud se jedná o funkční pojetí, představuje VS soubor činností vedoucích k zabezpečení veřejných statků a služeb pro občany. Odpovědný je především stát a ostatní subjekty VS. Na druhou stranu, pokud se hovoří o institucích, které jsou odpovědné tyto činnosti vykonávat, jedná se o organizační pojetí. Realizace těchto činností musí být vždy ve veřejném zájmu, což je hlavním cílem VS. Zároveň se VS snaží o neustálé zvyšování kvality života občanů tím, že zvyšuje kvalitu a výkonnost poskytovaných veřejných služeb. Existují dvě hlediska, podle kterých se na veřejnou správu nahlíží (Provazníková, 2015):

- posuzuje se, zda je veřejná správa vykonávaná přímo státem prostřednictvím svých orgánů nebo nestátními veřejnoprávními korporacemi, které ji spravují samostatně,
- geografické hledisko.

První hledisko dělí VS na dva subsystémy, kde hlavní je státní správa a následuje samospráva. Státní správu vykonává a odpovídá za ni stát, a to buď přímo nebo zprostředkovaně. V případě samosprávy naopak řeší subjekty svoje vlastní záležitosti. Zároveň je na ně přenesena část výkonu státní správy. Je vykonávaná prostřednictvím veřejných korporací, které hospodaří se svým majetkem a s vlastním rozpočtem.

1.1 Struktura veřejné správy

Na obrázku č.1 je zobrazena struktura veřejné správy. Ta se dělí na samosprávu a státní správu. Samospráva lze dále rozdělit na územní a zájmovou.

Obrázek 1 – Struktura veřejné správy

Zdroj: (Provazníková, 2015)

Územní samospráva je vykonávána na úrovni obcí a krajů a zastupuje občany na daném území. Zájmová samospráva zastupuje osoby se společnými zájmy. Například může jít o profesní komory nebo svazy. Druhé hledisko určuje, zda se jedná o ústřední, územní nebo místní správu. Pojem územní správa lze zaměňovat s místní správou. Místní správa jakožto nejnižší úroveň územní VS má výhodu v tom, že je nejbližší občanům, a tudíž zná lépe jejich skutečné potřeby. (Provazníková, 2015)

1.2 Samostatná a přenesená působnost

V České republice funguje tzv. smíšený model veřejné správy. To znamená, že výkon státní správy a územní samosprávy je vykonáván v rámci jedné administrativní jednotky. Pokud orgány samosprávy vykonávají včetně samostatné působnosti i část státní správy, jedná se o přenesenou působnost. **Samostatná působnost** znamená, že obec si sama spravuje záležitosti týkající se dané obce a zájmů občanů, kteří zde žijí, a to vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Má v kompetenci řešit záležitosti, které jsou obci svěřeny zákonem. Mezi ně patří například (Helánová, 2019):

- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- zřizování škol,
- zřizování obecní policie,
- rozvoj obce,
- spolupráce obce s jinými subjekty.

Přenesenou působnost vykonává především obecní úřad a jeho odbory. Obcím je svěřen výkon státní správy. Nejčastěji se jedná o matriku nebo stavební úřad.

1.3 Obec a kraj jako veřejnoprávní korporace

Obec neboli nižší územně samosprávný celek je považována za základ územní samosprávy. Jde o veřejnoprávní korporaci, tudíž hlavním účelem obce je chránit veřejný zájem a starat se o potřeby obyvatelstva. Pro obec je důležitý rozvoj v různých oblastech, a to zejména podpora nových či existujících podnikatelských subjektů. Obec má možnost sama se podílet na zabezpečování služeb prostřednictvím vlastního podnikání. Díky tomu zvyšuje příjmy do rozpočtu obce a následně je využívá tam kde jsou potřeba. Všechny obce mohou za tímto účelem zřizovat například (Toth, 2014):

- **příspěvkové organizace** – zabezpečuje smíšené veřejné statky jako je například základní škola; má právní subjektivitu, vlastní rozpočet a zapisuje se do obchodního rejstříku,
- **organizační složky** – nemá právní subjektivitu a příjmy plynou do rozpočtu obce; tato forma se využívá při zřizování obecní policie, divadel nebo knihoven,
- **vlastní živnost** – může jít o pronajímání volných bytových či nebytových obecních prostor; obec je v tomto případě sama provozovatelem a jedná vlastním jménem a na vlastní odpovědnost,
- **kapitálové společnosti** nebo vložení majetku obce do jiné obchodní společnosti jako spoluúčastník,
- **dobrovolné svazky obcí** – využívají se v případě, že členové mají zájem na dosažení společného cíle a mohou čerpat z fondů Evropské unie.

Podle toho, v jakém rozsahu obec vykonává státní správu se obce dělí na tři typy. První je obec I. typu, která vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu. Dále se rozlišují obce dvojkového a trojkového typu. Obec II. typu je **obec s pověřeným obecním úřadem**, vykonává včetně přenesené působnosti další úkoly státní správy dané zákonem, a to pro všechny obce ve svém správním obvodu **pověřeného obecního úřadu**. Obec III. typu je **obec s rozšířenou působností**. Vykonává stejně jako všechny obce přenesenou působnost ale i další úkoly svěřené zákonem. Jednou z mnoha kompetencí je působnost živnostenských úřadů. (Sedláček, 2015)

Česká republika je rozdělena do čtrnácti vyšších územně samosprávných celků. **Kraj** se stará o to, aby byli zajištěny potřeby občanů. Podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích je kraj spravován samostatně **zastupitelstvem kraje**, které mimo jiné rozhoduje o hospodaření kraje. Podklady pro jednání zastupitelstva připravuje **rada kraje**, která zároveň odpovídá za jeho činnost. Členy jsou hejtman, náměstci, kteří zastupují hejtmana a další. **Hejtman** je volen zastupitelstvem a reprezentuje kraj navenek. Dalším orgánem kraje je **krajský úřad**. Plní úkoly, které mu zadá zastupitelstvo. Posledním orgánem je zvláštní orgán, který zřizuje hejtman. Je zřizován za účelem výkonu přenesené působnosti.

2 Charakteristika bezpečnosti a rizik

Na pojem bezpečnost lze nahlížet z různých úhlů pohledu. Za základní členění lze považovat dělení bezpečnosti na vnější a vnitřní. Stát se snaží zamezit vzniku a eliminovat hrozby, ať už se jedná o vnější nebezpečí, což je například obrana státu nebo vnitřní hrozby týkající se problémů s terorismem, kriminality a například migrace. Vnitřní a vnější bezpečnost se mezi sebou navzájem prolíná, a to z důvodu, že se často stávající problém nevztahuje pouze k jedné oblasti bezpečnosti. (Fiala, 2010) V České republice (dále ČR) existuje platný Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, který vymezuje že: „*Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.*“

Obecně se zajišťování bezpečnosti dotýká všech občanů daného státu. V jehož zájmu je se efektivně připravovat na možná ohrožení, která mohou nastat. Hrozby mohou mířit vůči ekologické, ekonomické, sociální nebo politické bezpečnosti nebo například k vnitřnímu pořádku a jiným společným zájmům.

2.1 Pojmy související s bezpečností

Mimořádné události mají negativní dopad na člověka nebo jeho majetek. Příčiny mohou být přírodního, antropogenního nebo smíšeného původu, které patří mezi ty nejčtenější. Mimořádné události lidského původu mohou vznikat při skladování či přepravě nebezpečných látek nebo neohleduplností osob na silnicích. Živelní pohromy jsou způsobené změnou atmosférických podmínek, jako jsou extrémní horka nebo sucho. Dále může být původ vzniku vyvolaný pohybem hmot čímž vznikají povodně, bouře a další.

Hrozba vzniká pouze když existuje nějaké riziko. Působí na konkrétní objekty a subjekty vždy v konkrétním čase a místě. Může jít o jakýkoliv stav, který nastává na začátku nežádoucího jevu, který může v budoucnu ohrozit nebo poškodit chráněná aktiva. Proto, aby bylo možné hrozby hodnotit, je důležité znát jejich velikost. Hrozby se dělí na:

- **úmyslné** – hrozby jsou původem plánované činnosti. Jde o poškození určité osoby či věci, ale vždy je tato činnost úmyslná; příkladem je krádež, přepadení nebo finanční podvod,
- **neúmyslné** – hrozby jsou většinou přírodního charakteru; v některých situacích se jim nedá zabránit, ale může jít i o nedbalost, kdy v některých situacích lze hrozbě předejít.

Ztrátu lze vyčíslit po skončení nežádoucí události. Vždy je podstatné finanční vyjádření škody. Nositelem vzniklé ztráty je buď objekt nebo subjekt. Ztrátu snižují záchranné a likvidační práce, které jsou zprostředkovány prostřednictvím integrovaného záchranného systému (dále IZS), ale zapojují se i jiné subjekty. Likvidační práce slouží k odstranění škod vzniklých při dané mimořádné události. Záchranné práce naopak zabraňují působení rizik. (Fiala, 2010)

Aktiva jsou cokoliv, co má pro danou osobu hodnotu. V některých případech to může být osoba sama. Aktiva jsou dělena na hmotná a nehmotná. Hmotným aktivem může být pro někoho nemovitost, cennosti, peníze nebo majetek. Nehmotná aktiva mohou být například informace nebo prestiž firmy. V souvislosti s bezpečností jsou nejdůležitějšími **chráněnými aktivy** především majetek, zdraví a životy osob.

2.2 Riziko

Rizika jsou vždy odvoditelná z konkrétní hrozby. Míru rizika škodlivých následků a ohrožení chráněných aktiv, která vyplývají z příslušné hrozby se posuzují za pomoci analýzy rizik. Součástí analýzy je i posouzení připravenosti. Pro jednu osobu může být důležitý majetek, což je hmotné aktivum, pro někoho jiného to může být například zdraví, tedy nehmotné aktivum. Rizika mohou být určitým způsobem omezena, nelze je však úplně odstranit. Rizika jsou dělena z hlediska závažnosti a způsobu řešení na rizika kritická, důležitá nebo běžná. Jak už plyne z názvu, na rizika kritická a důležitá je potřeba se připravit. Běžná rizika se řeší až naposled, neboť se bere jako přijatelné tyto rizika opomenout.

Většina lidí se snaží různými způsoby snižovat či eliminovat rizika. Nejčastějším způsobem je pojištění. Pojistit se nechávají lidé, kteří mají averzi k riziku a raději se vzdají části svého příjmu, aby měli v budoucnosti jistotu. Dalším způsobem, jak snížit riziko je zajistit si dostatek informací o různých variantách rozhodnutí nebo diverzifikovat rizika, což nejvíce využívají investoři. Diverzifikace rizika je strategie, kdy investoři investují do různých aktiv. Provádějí to z důvodu, že v případě že jedna oblast zažije krizi, ostatní investice by ji měli vyvážit. (Rozkošný, 2019)

Jsou známé tři přístupy člověka k riziku (Fiala, 2010):

- **averze k riziku** – tento přístup si zakládá na tom, že člověk si vybírá takové příležitosti, kde je riziko co nejmenší; znamená to ale, že čím více je investice bezriziková, tím jsou výnosy minimální,
- **neutrální vztah** – tímto směrem člověk dosáhne rovnováhy mezi averzí a přijímáním rizika; dotyčný se v tomto případě příliš nezabývá tím, jak moc je investice riziková,
- **přijímání rizika** – zde člověk bere na vědomí zvýšené riziko a podstupuje ho za cenu většího zisku tzv. riskuje.

2.3 Analýza rizik

K tomu, aby se dalo riziku předcházet nebo ho snižovat slouží analýza rizik. Při analýze je důležité stanovení možných rizik, které mohou nastat a také posoudit jejich závažnost. Obecně jde o stanovení hrozeb, které hrozí že nastanou a jaké mohou mít dopady na chráněná aktiva. Pokud nastane problém ve kterékoliv oblasti je základem pro jeho řešení kvalitní analýza rizik. Je důležitá pro jejich řízení. Analýza obsahuje následující body (Smejkal, 2010):

- **specifikace aktiv** – definování konkrétního subjektu a popis jeho aktiv,
- **určení hodnot aktiv** – oceňování aktiv a určení významu či hodnoty pro zkoumaný subjekt; obvykle se vychází z pořizovací ceny nebo reprodukční pořizovací ceny,
- **upřesnění hrozeb a slabin** – stanovení událostí, při kterých by mohlo dojít k negativní změně hodnoty aktiv a vytyčení slabých míst, které by mohly umožnit působení hrozeb; pokud hrozba nepůsobí negativně na žádné aktivum, nemusí být do analýzy zařazena,
- **určení závažnosti hrozeb a možná míra zranitelnosti** – stanovení pravděpodobnosti vzniku hrozby a jaká může být míra zranitelnosti daného subjektu.

2.4 Metody stanovení rizika

Existuje celá řada metod pro stanovení rizik. Rozlišují se kvantitativní a kvalitativní metody. Kvalitativní metoda se používá v případech, ve kterých nejsou data vhodná k numerickému zpracování. Jde o analýzu, při které se pravděpodobnosti a dopady vyjadřují slovy. Mezi kvalitativní metody patří zejména diagramy. Kvantitativní analýza využívá číselných hodnot k vyjádření následků a pravděpodobností pomocí získaných údajů. Patří sem například marketingové výzkumy, analýza historických dat nebo statistik. Mezi základní přístupy **kvantitativních metod stanovení rizika** se považuje (Valášek, 2008):

- **bodový odhad** – odhad vychází z analýzy frekvence výskytu událostí, která je založena na historických datech; může zde být problém subjektivní volby,
- **kategorizace podle důsledků či četnosti výskytu rizik** – při této metodě se stanovují kategorie; jednou z nich je četnost výskytu událostí, dalšími kategoriemi jsou závažnost a typ dopadů; je důležité stanovit přiměřený počet kategorií, aby se různým událostem nepřizovala stejná úroveň rizika a tím byla metoda stanovení rizika co nejefektivnější a nejpřesnější.

Mezi **kvalitativní metody stanovení rizika** patří (Valášek, 2008):

- **subjektivní stanovení priorit** – jde o přiřazování priorit všem událostem, které mohou představovat riziko; cílem je zhodnotit možnosti vzniku rizikové události a stanovit závažnosti dopadů na aktiva; slouží spíše jako první náhled na rizikovou událost; výsledkem je zjištění, které události je třeba řešit jako první,
- **kriteriální uspořádání** – rizikové události se hodnotí podle předem stanovených kritérií.

2.5 Rizika na místní úrovni

Lidem hrozí denně spousta rizik, které je ohrožují. V této kapitole jsou popsány ty, které se vyskytují nejčastěji a jsou nejvíce známé. Jsou zde rozebrány události jako jsou požáry, povodně a záplavy, únik nebezpečných látek a dopravní nehody. Na každou osobu působí zmíněná rizika jinak a každý jim dává jinou váhu.

2.5.1 Požáry

Požáry představují každodenní riziko ztráty na životech i majetku, a to prakticky kdekoli a pro kohokoli. Snahou každého občana je vyhnout se této situaci, ale přesto k nim dochází z různých příčin, které vznikají při běžných činnostech člověka. Požárem často vznikají nevyčíslitelné ve spoustě případů i nenahraditelné škody, jak na majetku, tak na lidských životech. Samotný oheň je nebezpečný a má ničivou sílu. Kouř vycházející z požáru má smrtící následky pro lidi a zvířata. Existují různé způsoby, jak samotný požár může začít. Mezi nedbalostí a neúmyslným založením ohně je velmi tenká hranice. Za příklad neúmyslného založení se považuje odhozená cigareta či nedopalek s vědomím, že je opravdu vyhaslá, ale v případě, že osoba zahodí hořící nedopalek jde o nedbalost. Častou příčinou z nedbalosti jsou domácí spotřebiče, a to z důvodu že jsou zastaralé nebo je s nimi špatně manipulováno. Dalším

příkladem je neuhašený oheň v přírodě. Úmyslné požáry vznikají z důvodu záměrné činnosti člověka, ať už z pomsty, kde je účelem způsobit co největší škody, psychická porucha, kde má člověk nutkavou potřebu zakládat požár, nebo s cílem zajistit zisk z pojistného podvodu. Za všechny tyto požáry je odpovědný člověk, existují však přírodní jevy, které lidé nemohou ovlivnit. Jedná se například o vysoké teploty nebo blesk, který zasáhne strom či jiný objekt. Aby se požárům předcházelo, je nutné dodržovat jistá pravidla. Proto před nástupem do zaměstnání lidé procházejí poučením o bezpečnosti na pracovišti. Budovy a stavby by měly být zajištěny bezpečnostním vybavením, jako jsou hasící přístroje, evakuační východy, požární hlásiče a jiné.

Nastane-li požár, jsou přítomné osoby povinné provést následující (Fiala, 2010):

- provést kroky pro záchranu osob,
- uhasit, nebo zmenšit rozsah požáru,
- nahlásit požár příslušnému orgánu,
- poskytnout osobní pomoc.

Účelem zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně je vytvářet podmínky pro ochranu zdraví a majetku před požáry a před jinými mimořádnými událostmi.

2.5.2 Sucho

Sucho je v současné době problémem nejen České republiky ale i celého světa. V posledních letech je to problém číslo jedna. Představuje závažnou hrozbu, která je způsobena globálním oteplováním a negativní činností lidí jako je odlesňování, vysoká produkce skleníkových plynů a špatným vodohospodářstvím. Jedním z faktorů, který způsobuje sucho na zemi je nedostatek srážek a také teploty vzduchu, které výrazně zvyšují výpary. Dalším problémem je nezodpovědné nakládání s krajinou. Pro Českou republiku je typické proměnlivé počasí ale stále více území zaznamenává výskyt sucha.

„Sucho je přirozený jev. Jedná se o dočasnou negativní a výraznou odchylku od průměrné hodnoty srážek, která trvá značné časové období a postihuje velké oblasti, a která může vést k meteorologickému, zemědělskému, hydrologickému a také socioekonomickému suchu v závislosti na její velikosti a trvání.“ (MŽP, 2017)

Rozlišují se typy sucha podle délky trvání a zasažené části hydrologického cyklu na:

- **meteorologické sucho** – sucho meteorologické je vyvoláno zvýšením teploty a snížením vlhkosti vzduchu s tím se pojí snížená oblačnost a vyšší soustředění

slunečních paprsků do krajiny; tento stav setrvává po delší časové období, a zasahuje přitom velké oblasti; během této doby je značně omezeno ochlazování vzduchu za pomoci vypařování vody; tím je zde větší předpoklad k výskytu vlny veder, a to zvyšuje riziko vzniku lesních požárů,

- **zemědělské sucho** – jinak řečeno jde o půdní sucho, což znamená dlouhodobý nedostatek vody v půdě dané oblasti, předchází mu sucho meteorologické; v tomto bodě rostliny vyčerpají veškerou možnou vodu ve svém okolí a díky tomu se zpomaluje jejich vývoj; při přetrvávajícím suchu začnou rostliny usychat; pokud se v takto zasažené krajině nezačnou objevovat srážky dojde k úhynu rostlin a tím k snížení hospodářské úrody; to může mít za následek nedostatek krmiva pro hospodářská zvířata, (Rožnovský) „*Nedostatek vody je umělý jev. Jedná se o nerovnováhu, která vzniká v souvislosti s užíváním vodních zdrojů ve vyšší míře, než umožňuje jejich přirozená obnovitelnost. Nedostatek vody může také vzniknout v důsledku znečištění vody, které znemožňuje její využití.*“ (MŽP, 2017)
- **hydrologické sucho** – je způsobeno dlouhodobým nedostatkem srážek; to se projevuje s určitým zpožděním i v podzemních vodách; zároveň to ovlivňuje povrchové vody, a to v podobě snižování hladin jezer, nádrží a zužování toků řek; v případě nedostatku srážek přispívá k hydrologickému suchu také člověk, a to v podobě nadměrného užívání vody napříč jeho aktivitami, (ČHMÚ)
- **socioekonomické sucho** – na začátku sucho postihuje přírodu, v konečné fázi začne sucho dopadat na společnost, tedy na kvalitu lidského života; sucho má značné dopady na pestrost životního prostředí, nejen že krajina bude s nastupujícím trendem sušší ale i vzduch bude díky tomu méně kvalitní. (Intersucho, 2018)

2.5.3 Povodně a záplavy

V souvislosti s pojištěním jsou rozlišovány povodně a záplavy. Povodeň znamená, že se vyleje voda z břehů vodních toků, vodních nádrží či rybníků, a to se stane v důsledku zvýšení hladiny daného toku. Může jít také o zvětšení nebo zmenšení průtoku koryta. Záplava je stav, kdy je zaplaven například pozemek vodou, která poté stojí. Dochází k ní v důsledku dlouhotrvajících prudkých dešťů nebo tání velkého množství sněhu. Voda následně způsobuje zaplavení území, které nemá přirozený odtok, a tak se na něm vytváří klidné hladiny vody. (Ministerstvo vnitra ČR, 2020)

Povodně se rozlišují na (Štětina, 2014):

- **přírozené povodně** – vznikají přírodním zvýšením hladiny. Letní povodně způsobují dlouhotrvající dešťové srážky; mohou nastat i zimní a jarní povodně, které vznikají spíše táním sněhu a ledu,
- **zvláštní povodně** – vznikají narušením či protržením vodních děl, které slouží podle zákona č. 254/ 2001 Sb., o vodách: „*ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod a k úpravě vodních poměrů.*“ Jedná se zejména o hráze, vodní nádrže, přehrady nebo jezy. Průběh těchto povodní je velmi rychlý a nelze je nikdy předem předvídat. Pokud se tak stane, mají katastrofální dopad na vybudovanou infrastrukturu, jenž se nachází v bezprostřední blízkosti pod protrženými hrázemi. Lidem žijícím pod těmito vodními zařízeními je tak způsobena obrovská škody na majetku.

Dále se dělí z hlediska očekávání na (Fiala, 2010):

- **očekávané povodně** – dají se předvídat i několik hodin předtím, než nastanou; díky tomu mohou být provedena jistá protipatření; jde o případy, kdy se hladina zvyšuje pomalu,
- **neočekávané povodně** – povodně, na které se nedá nikdy zcela připravit, nastanou i během několika minut; jde o přívalové deště nebo protržení hráze.

Stupně povodňové aktivity

Jde o označení stavu podle míry ohrožení obyvatelstva a jejich majetku povodní. Podle rizika rozlišujeme následující tři stupně podle zákona č. 254/2001 Sb., zákon o vodách:

- **I. stav bdělosti** – při tomto stavu je povolána hlásná povodňová služba spolu s hlídkovou službou, a to v případě že nastane nebezpečí v důsledku přírozené povodně; tyto služby mají za úkol sledovat vývoj a průběh vzniklé povodně a podávat informace povodňovým orgánům; pokud pomine původ vzniklé povodně, který vytváří nebezpečí, tento stav zanikne,
- **II. stav pohotovosti** – je vyhlášen povodňovým orgánem v případě, že přírozená povodeň začne přerůstat v povodeň; jde o určitou přípravu na možná ohrožení a podle povodňového plánu se provádí opatření se snahou zmírnit vývoj povodně,

- **III. stav ohrožení** – tento stav se vyhláší v bodě, kdy hrozí nebezpečí rozsáhlejších škod; mezi ně patří ohrožení zdraví, životů a majetku osob; vyhláší ho povodňový orgán. (HZS ČR, 2020)

Stavy druhého a třetího stupně vyžadují připravenost záchranných složek a informovanost obyvatelstva. Při povodni II. stupně si musí občané pomoci v první fázi sami, protože není možná evakuace při neočekávaných povodni s rychlým průběhem. Připravenost zahrnuje (Fiala, 2010):

- správné informace obyvatelstvu s odpovídajícím výcvikem záchranných složek na tyto situace,
- vyhodnocování povodňových aktivit a následné vyhlášení odpovídajícího stavu,
- informovanost obyvatelstva o vyhlášených opatřeních,
- zajištění objektů – těsnění oken, dveří a kanalizace,
- stavba dočasných hrazení nejčastěji za pomoci pytlů s pískem nebo jiná hrazení,
- záchranné práce,
- evakuace občanů,
- zajištění náhradního ubytování,
- obnovení realizované po povodni.

Při vyhlášení stavu ohrožení jsou občané vystaveni většímu nebezpečí, proto je zde více připravených opatření.

Opatření před povodněmi

Za ochranná opatření se považují prevence a příprava, která se provádí před samotným vznikem povodně. V případě, že povodeň vznikla nasazují se operativní opatření. Do přípravy před povodněmi se řadí v první řadě zajištění povodňových plánů, zpracování informačního systému pro obyvatelstvo, výcvik povodňových služeb, dohlížení na vodní díla a poté vyklizení místa povodně. Během povodně jsou povolány povodňové služby a jsou prováděny záchranné práce. Jedná se o dostatečné varování obyvatelstva a následná evakuace obyvatel. Po povodni se zjišťují vzniklé škody. (HZS ČR, 2020)

2.5.4 Únik nebezpečných látek

Při úniku nebezpečných látek jsou nejvíce ohrožené osoby, které se nachází přímo na místě kde došlo k úniku. V nebezpečí může být i obyvatelstvo, které se pohybuje v blízkém okolí. K úniku může dojít ze stacionárních nebo mobilních zdrojů, které jsou častější. Za

stacionární zdroj znečištění ovzduší se považuje například únik čpavku ze zimních stadionů nebo z potravinářského zařízení. Mezi nejčastější mobilní zdroje patří únik nafty či oleje z palivových systémů či přepravních nádrží. Mobilní zdroje představují například:

- dopravní prostředky,
- nesilniční stroje jako jsou zemědělské a lesnické stroje, zařízení na údržbu silnic nebo sněžné pluhy,
- sbíječky nebo motorové sekačky,
- zkráceně u všech zařízení se spalovacím motorem.

Dále se rozlišuje, zda se jedná o kontrolované nebo nekontrolované vypouštění látek. Příkladem úmyslného vypouštění je zakázané vypouštění škodlivého odpadu do vodních systémů. Chybnou obsluhou pak bývá způsobeno neúmyslné vypouštění látek. (Fiala, 2010) Pokud se osoby v době havárie nachází mimo budovu je základní doporučenou ochranou občana postupovat takto (Asociace záchranný kruh, 2012):

- zásadně se nepřibližovat k havárii,
- schovat se do nejbližší budovy a ukrýt se v nejvyšším patře,
- pokud je to možné zakrýt si možnými prostředky dýchací cesty.

V případě že jsou osoby v bytě nebo v jiných uzavřených prostorách:

- zůstat uvnitř budovy,
- dostat se do nejvyššího patra, nikdy ne pod úroveň terénu,
- zabezpečit okna, dveře, klimatizaci tím, co bude k dispozici, například lepicí páska.

2.5.5 Ledovka, námraza a náledí

S těmito námrazovými jevy, jenž přicházejí s poklesem teploty pod bod mrazu se může pojit velké nebezpečí. Proto, aby se předcházelo možným nehodám či ublížení na zdraví vydává Český hydrometeorologický ústav výstražné informace o možnosti vzniku některého z námrazových jevů, a to zhruba 48 až 12 hodin předem. Obyvatelstvo se informuje, především proto aby se zvýšila opatrnost a předešlo se přímému ohrožení zdraví. Tyto jevy mohou způsobit zvýšení dopravních nehod a také zhoršit sjízdnost na pozemních komunikacích, či ztížení pohybu chodců po namrzlých chodnících nebo přechodech pro chodce, s tím se pojí zvýšená možnost úrazu. Dalším problémem je, že mohou zapříčinit výpadek elektrické energie nebo přerušování dodávek tepla a vody. Všechny tyto jevy jsou nebezpečné či omezující. Je mezi nimi značný rozdíl při jejich vzniku.

Ledovka vzniká v případě mrznoucího deště nebo mrholení. Kapky vody začnou následně zamrzat, nejčastěji pod bodem mrazu, a to na větvích či elektrickém vedení. Při intenzivním dešti se může stát, že se větve zlomí a následně sebou mohou strhnout elektrické vedení. Dalším pojmem je námraza, ta stejně jako předešlý jev vzniká pod bodem mrazu, který je pro ni posunut na hranici -4 až -5°C . Může způsobit stejné škody jako ledovka, vzniká ale při mrznoucích mlhách, které v případě že trvají déle vytvoří těžkou vrstvu na elektrickém vedení či větvích. Co se týče náledí, vyskytuje se zejména na pozemních komunikacích, a to nejčastěji na mostech. Vzniká spíše přes noc, a to díky zmrznutí deště nebo roztátého sněhu na silnicích. (Bezpečnostní portál Karlovarského kraje, 2018)

3 Hlavní složky zajišťující bezpečnost na místní úrovni

Bezpečnost na místní úrovni zajišťují zejména složky integrovaného záchranného systému. V této kapitole jsou rozebrány jednotlivé složky IZS, jejich struktura, poslání a činnosti, které mají v kompetenci. Dále je důležitým pojmem krizové řízení. Přípravenost na krizové situace a ochranu kritické infrastruktury mají na odpovědnost orgány krizového řízení.

3.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vymezuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Je založený na každodenní organizované spolupráci základních a ostatních složek IZS při závažných haváriích, živelních pohromách a dalších. Spolupracují, aby byla co nejrychleji a nejlépe provedena záchrana osob, majetku a zvířat. Je důležitou součástí systému, který zajišťuje vnitřní bezpečnost státu a přispívá k naplňování ústavního práva občana. Jde o to poskytnout občanům pomoc při ohrožení jejich zdraví či života. IZS je zapotřebí v případě, že je na místě negativní události nutné provést zároveň likvidační a záchranné práce, a to alespoň za přítomnosti dvou či více složek tohoto systému. Řízení těchto prací lze rozdělit na tři úrovně (Fiala, 2010):

- **taktická** – veškerou odpovědnost za záchranné a likvidační práce zde přebírá velitel zásahu, kterým je ve většině případů velitel jednotky požární ochrany. Velitel zásahu má dané pravomoci podle zákona o IZS a jednou z nich je zřídit tzv. štáb velitele zásahu, jako výkonný orgán.
- **operační** – na této úrovni probíhá řízení v operačních střediscích základních složek IZS. Operační střediska Hasičského záchranného sboru ČR (dále HZS ČR) jsou zároveň středisky IZS.
- **strategická** – tato úroveň nastává za situace, že velitel zásahu požádá o angažování starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána anebo Ministerstvo vnitra do koordinace potřebných záchranných a likvidačních prací. Mohou využívat krizové štáby, které jsou jim nápomocné při rozhodování a jsou jejich pracovním orgánem. Automaticky se bez vyzvání zapojují hejtmán kraje a Ministerstvo vnitra jeli vzniklá událost vyhodnocena nejvyšším stupněm poplachu podle příslušného poplachového plánu IZS.

3.2 Operační a informační střediska IZS

Pro obsluhu a příjem tísňového volání jsou střediska zřízena v jednotlivých krajích, ale i na Ministerstvu vnitra. Pokud je známo že bude za potřeby jedna ze složek IZS je vhodné volat přímo číslo 150 (Hasičský záchranný sbor ČR), 155 (Zdravotnická záchranná služba), 158 (Policie ČR) a tísňová linka 112 (mezinárodní tísňové číslo volání), která slouží především pro občany z cizích zemí ale i pro případy, kdy je k události zapotřebí přivolat více složek IZS.

Operační středisko HZS kraje a informační středisko generálního ředitelství HZS ČR (dále GŘ HZS ČR) jsou takzvanými stálými orgány pro efektivní koordinaci jednotlivých složek IZS. Operační a informační středisko (dále OPIS) IZS má za úkol podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému:

- přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech,
- zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu,
- plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce,
- zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace integrovaného záchranného systému.

3.3 Struktura IZS

Pevnou strukturu IZS tvoří základní složky, které doplňují složky ostatní, ty jsou povolávány podle druhu události, a to na základě jejich oprávnění a pravomocí zasáhnout k dané činnosti. Toto oprávnění je určeno právními předpisy. Mezi základní složky patří podle zákona zejména Hasičský záchranný sbor ČR, s nímž se pojí jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, dále Policie ČR a zdravotnická záchranná služba (dále ZZS). Jednotlivé složky IZS mají přesně stanovené úkoly, které musí plnit a jsou připraveni k rychlému a trvalému zásahu celoplošně. (Generální ředitelství hasičského záchranného sboru, 2020)

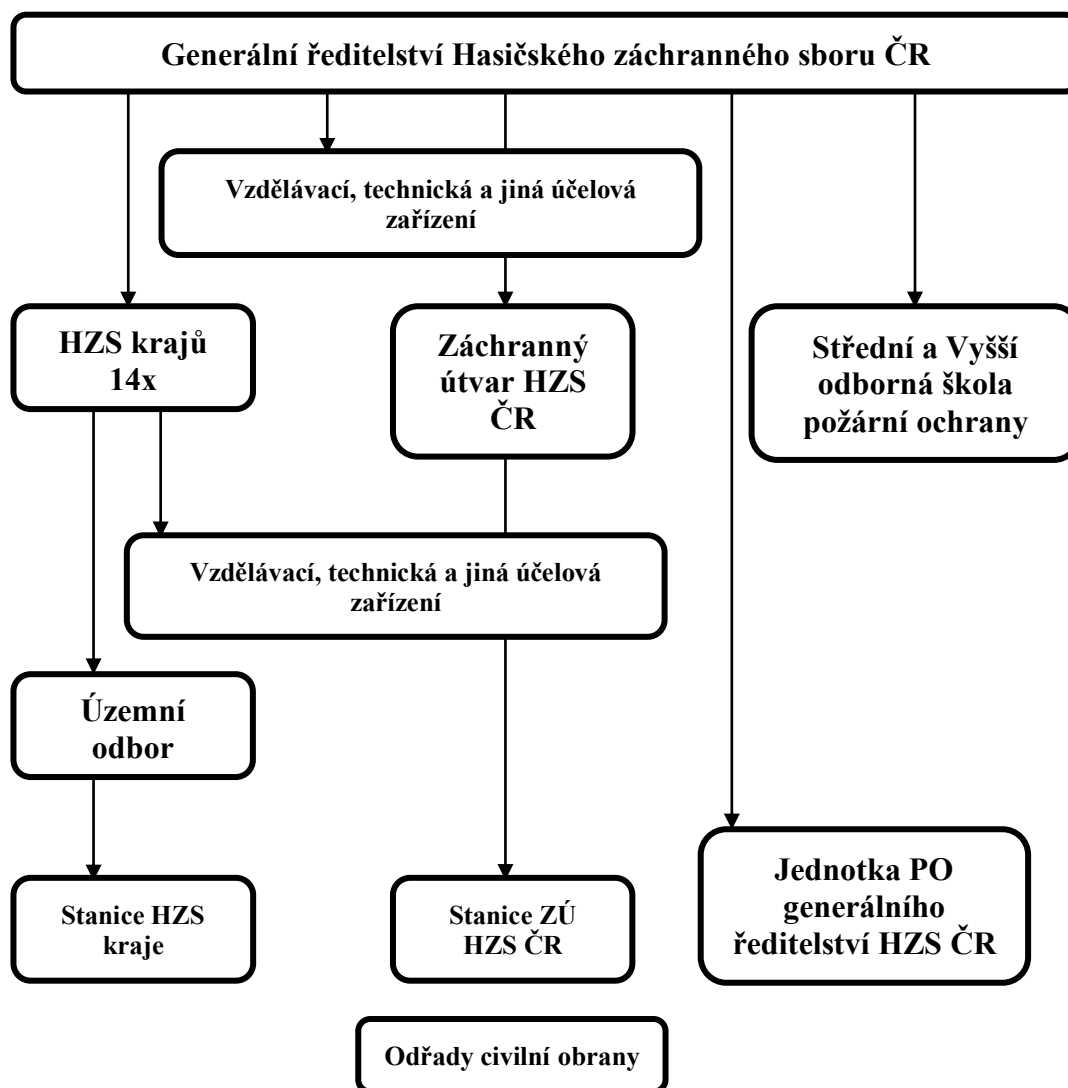
3.3.1 Základní složky IZS

Hasičský záchranný sbor ČR provádí svoji činnost na základě nového zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, který nabyl účinnosti od 1.1.2016. Svoji činnost plní v rozsahu stanoveném zákony:

- zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení,
- zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Podle zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR je jeho posláním: *„chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.“* Při plnění svých úkolů spolupracuje se správními orgány a dalšími orgány stanovené zákony.

Organizační struktura HZS ČR viz. obrázek č. 2 je platná od 1. 6. 2016 a je uvedena v zákoně č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR. V jejím čele stojí Generální ředitelství HZS ČR, které spadá pod Ministerstvo vnitra. Řídí a koordinuje Hasičské záchranné sbory krajů, záchranný útvar HZS ČR a školu požární ochrany. Jsou to organizační složky státu, jejichž příjmy a výdaje tvoří podstatnou část rozpočtové kapitoly ministerstva vnitra. Ministerstvo zajišťuje zřízení operačních a informačních středisek IZS.

Obrázek 2 – Organizační struktura HZS ČR

Zdroj: (GŘ HZS, 2020)

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami PO

Je vytvořen funkční systém jednotek požární ochrany (dále JPO) sloužící jako preventivní nástroj, kterým je možné zabezpečit požární pomoc na celém území České republiky, a to při vzniku mimořádných událostí. Jejich účelem je co nejrychleji odstranit hrozby, které mohou ohrožovat lidské životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Jejich práce je limitována vybavením a kompetencemi, které jsou jim přiděleny. Počet nasazených JPO a s tím spojené množství sil a prostředků se uděluje každému katastrálnímu území obce na základě vyhodnoceného stupně nebezpečí vzniku požáru nebo jiné mimořádné události (dále MU). Stanovuje se podle toho, jaká je míra rizika pro vznik MU v posuzovaném území. To v závislosti na počtu obyvatel s trvalým bydlištěm na tomto území. Dále záleží na charakteru území a také na tom kolik proběhlo zásahů JPO za předchozí rok. (GŘ HZS ČR, 2020)

Definice **zdravotnické záchranné služby** je uvedena v zákoně č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, který uvádí: „*Zdravotnická záchranná služba je zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života.*“ Zřizovateli územních středisek jsou samotné kraje a hlavní město Praha. Jde o příspěvkovou organizace, jelikož náklady ZZS nepokryjí pouze platby pojišťoven. Je závislá na darech a příspěvcích od fyzických a právnických osob a na prostředcích od dalších subjektů se kterými uzavřeli smlouvu o sdružení. Posláním ZZS je poskytnout přednemocniční neodkladnou péči až do předání do nemocniční péče a zajistit veškerou možnou lékařskou péči na místě kde se stala nehoda. K tomu slouží výjezdové skupiny, které jsou koordinovány zdravotním operačním střediskem kraje. Rozlišují se následující typy výjezdových skupin (ZZS JČK, 2020):

- **rychlá lékařská pomoc (dále RLP)** – RLP tvoří lékař, záchranář a řidič – záchranář,
- **rychlá zdravotní pomoc (dále RZP)** – RZP tvoří záchranář a řidič – záchranář; poskytují neodkladnou péči podle zjištěného stavu pacienta buď samostatně, anebo s lékařem v setkávacím systému RV nebo ve spolupráci s LZS,
- **"rendez vous"(dále RV)** – RV tvoří lékař a řidič – záchranář; spolupracují převážně v setkávacím systému s RZP nebo pokud je u pacienta nutná přítomnost lékaře,
- **letecká výjezdová skupina zdravotnické záchranné služby** – tuto skupinu tvoří pilot, lékař a záchranář.

Činnosti, které má v kompetenci **Policie ČR** vykonávat jsou upraveny v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Jejím hlavním úkolem je zajišťovat bezpečnost na celém území ČR. Jedná se o veřejný a ozbrojený bezpečnostní sbor. Posláním policie ČR je podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR: „*Chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“ Pro zabezpečení některých činností je nutná spolupráce s dalšími bezpečnostními sbory, bezpečnostními silami a dalšími orgány. Na úrovni místních samospráv se uzavírají dohody mezi Policií ČR a obcemi, které jsou zřizovateli obecní policie. V rámci dohody se stanoví jak úkoly policie, tak úkoly obce při zajišťování veřejného pořádku. Policie ČR podléhá ministerstvu vnitra. Po organizační stránce ji tvoří policejní prezidium, v jehož čele stojí policejní prezident. Dále útvar

s celostátní působností, 14 krajských ředitelství a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. (Policie ČR, 2020)

3.3.2 Ostatní složky IZS

Ostatní složky IZS mají za úkol pomoci jednotlivým základním složkám při záchranných a likvidačních pracích na základě písemné žádosti. Dále o ni mohou požádat obecní a krajské úřady či ministerstvo vnitra. Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS uvádí, že mezi složky, které provádějí tuto činnosti se řadí:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil-do této kategorie patří Armáda České republiky a Hradní stráž,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory-obecní policie,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví–hygienická služba,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby-komunikační a informační systémy,
- zařízení civilní ochrany-zřizují obce,
- neziskové organizace a sdružení občanů, které se mohou použít při záchranných a likvidačních pracích-horská služba, kynologové či Český červený kříž.

V případě, že je nutné vyhlásit krizové stavy může být zřízena akutní lůžková péče, která je podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému považována za ostatní složku IZS při těchto situacích.

3.4 Krizové řízení

Jedná se o řízení činností vedoucí k připravenosti na krizové situace nebo aktivity související s ochranou kritické infrastruktury, za které odpovídají orgány krizového řízení. O **krizovou situaci** se jedná, pokud mimořádná událost přesáhne svou závažností stanovené hranice. Již nestačí k jejímu řešení pouze činnost složek integrovaného záchranného systému a orgánů veřejné správy. V některých případech je nutný zásah do lidských práv a svobod. To je možné pouze za podmínky vyhlášení krizového stavu. Podle druhu vzniklé mimořádné události se vyhláší následující krizové stavy uvedené v tabulce č. 1.

Tabulka 1 – Krizové stavy

Krizové stavy	Zákon	Vyhlašuje	Území	Doba trvání
<i>Válečný stav</i>	Úz. č. 1/1993, Úz. č. 110/1998 Sb.	Parlament ČR	Celý stát	Není omezeno
<i>Stav ohrožení státu</i>	Úz. č. 110/1998 Sb.	Parlament ČR	Celý stát nebo území státu	Není omezeno
<i>Nouzový stav</i>	Úz. č. 110/1998 Sb.	Vláda ČR	Celý stát nebo území státu	Nejdéle 30 dnů
<i>Stav nebezpečí</i>	Zákon č. 240/2000 Sb.	Hejtman kraje	Celý kraj nebo část kraje	Nejdéle 30 dnů

Zdroj: (GŘ HZS ČR, 2020)

Dojde-li k selhání výrobního či nevýrobního zařízení jedná se o narušení **kritické infrastruktury**. To by mohlo způsobit problém se zabezpečením základních životních potřeb obyvatelstva, bezpečnosti státu nebo zdraví osob. Mezi oblasti, které mohou být narušené patří potravinářství, zemědělství, zdravotní péče, doprava, energetika, vodní hospodářství nebo například veřejná správa. Vše související s pojmem krizové řízení je upraveno v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů. Existují i další související předpisy a dokumenty například:

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,
- nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury.

3.4.1 Orgány krizového řízení

Odpovědnými osobami a orgány za připravenost na krizové situace jsou (Ministerstvo vnitra, 2015):

- vláda ČR,
- ministerstva a další ústřední správní orgány,
- Česká národní banka,
- orgány kraje a další orgány na území určitého kraje – odpovědnost zde má hejtman, krajský úřad, HZS kraje a Policie ČR,
- orgány obce s rozšířenou působností – spadá sem v první řadě starosta ORP a také obecní úřad,
- orgány obce – starosta obce a obecní úřad.

4 Zajišťování bezpečnosti na úrovni obcí a krajů

V této kapitole jsou popsány orgány kraje a obce, které se podílejí na zabezpečování bezpečnosti na místní úrovni. Každý z jednotlivých orgánů má vymezený okruh záležitostí, které mohou provádět v rámci ochrany obyvatelstva.

4.1 Úkoly orgánů kraje

Mezi orgány kraje, které se podílejí na zabezpečování ochrany obyvatelstva a dalších činnostech patří krajský úřad, hejtman, HZS kraje a Policie ČR. Úkoly orgánů kraje jsou upraveny v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a plní je **hasičský záchranný sbor kraje**. Ten kromě provádění záchranných a likvidačních prací řídí informační a komunikační síť IZS, dohlíží na včasné varování a vyrozumění obyvatelstva a další činnosti uvedené v zákoně. V rámci přípravy na krizové situace HZS kraje zpracovává:

- přehled možných zdrojů rizik,
- analýzy ohrožení,
- krizové plány krajů,
- krizové plány obce s rozšířenou působností,
- podmínky proto, aby mohl krizový štáb kraje i ORP provádět svoji činnost,
- a další oprávnění uvedené v zákoně.

Hejtman z hlediska zajišťování bezpečnosti na místní úrovni má za úkol při vzniklé MU na úrovni kraje koordinovat záchranné a likvidační práce, dále se stará a dohlíží na přípravu na tyto mimořádné události a organizuje jednotlivé složky IZS na této úrovni. V jeho kompetenci je také schvalování plánů, jako je například havarijní plán. Hejtman kraje zřizuje a zároveň řídí v rámci řešení krizové situace bezpečnostní radu a krizový štáb kraje.

Dalším důležitým orgánem je **krajský úřad**, který podstupuje kroky na základě aktuální vzniklé MU. Řídí se podle zpracovaného plánu kraje a na základě toho zřizuje pracoviště krizového řízení. Posledním orgánem podílejícím se na zabezpečování ochrany a připravenosti obyvatelstva na krizové situace je **Policie ČR**, která zajišťuje připravenost spojenou s veřejným pořádkem. (Ministerstvo vnitra, 2015)

4.2 Úkoly orgánů obce

Obec se skládá z níže uvedených orgánů, kteří se starají o její správu. Mezi tyto orgány patří:

- zastupitelstvo obce,
- rada obce,
- **starosta**,

- **obecní úřad.**

Ochranu obyvatelstva a zajištění veřejného pořádku má na starost zejména **starosta obce**, který reprezentuje obec navenek a je volen na základě usnesení zastupitelstvem obce. Zvolený starosta má právo vykonávat tuto funkci na plný úvazek a tím se stává tzv. uvolněným starostou, protože je uvolněn ze svého stávajícího zaměstnání. Druhou možností je, že zvolený zástupce vykonává funkci starosty a zároveň si ponechá svoje zaměstnání. Je tedy neuvolněným starostou. V pravomocích se jejich funkce neliší. Důležité v rámci zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku pro občany obce je, že starosta může požádat o spolupráci mezi samotnou obcí a Policií ČR. Při záchranných a likvidačních pracích starosta varuje obyvatelstvo a následně organizuje jejich evakuaci, pokud je to nutné a ostatní činnosti upraveny v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Za podmínek vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí starosta obce odpovídá za provedení krizových opatření stanovené starostou obce s rozšířenou působností (dále ORP) a orgánů krizového řízení. V době krizového stavu (Ministerstvo vnitra, 2015):

- odpovídá za varování obyvatelstva před nebezpečím,
- organizuje případnou evakuaci osob,
- organizuje činnost obce,
- zajišťuje další činnosti nutné pro řešení krizové situace (dále KS).

Pravomoc v rámci bezpečnosti má i **zastupitelstvo obce**, které může zřizovat či zrušit obecní policii vyhlášením obecně závazné vyhlášky. Řídí se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Také volí **radu obce**, ale pouze pokud má zastupitelstvo nejméně 15 členů jinak přecházejí pravomoci rady na starostu obce.

Dalším orgánem obce je **obecní úřad**, který musí být zřizován v každé obci. Zajišťuje celkový chod obce, řeší veškerou administrativu a vyřizuje rozhodnutí, na kterých se dohodla rada obce nebo zastupitelstvo. Povinností tohoto úřadu je zřídit úřední desku, která slouží k oznamování rozhodnutí pro veřejnost. Podílí se na tom, aby obec byla připravena na MU, pomáhá IZS při záchranných a likvidačních pracích, zprostředkovává varování a evakuaci obyvatelstva dané obce a další činnosti uvedené v zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS.

Každý obecní úřad vykonává samostatnou působnost a zároveň přenesenou působnost tedy státní správu. Na základě tří typů obcí existují i tři typy obecních úřadů (Ministerstvo vnitra ČR, 2018):

- **obecní úřad se základním rozsahem přenesené působnosti** – jinak se nazývá obecní úřad I. stupně; mají působnost pouze na území dané obce,

- **pověřený obecní úřad** – pokud se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem je povinné zřídit tajemníka obce, ostatní obce mohou ale nemusí zřizovat; tajemník je nadřízený zaměstnancům obecního úřadu a stanovuje jim platy; podléhá starostovi obce; včetně základní přenesené působnosti vykonává i další svěřené úkoly, a to v rámci obcí, které jsou svěřeny do jeho působnosti; jedná se zejména o stavební a matriční úřad,
- **obecní úřad s rozšířenou působností** – vedle základní přenesené působnosti je tomuto typu úřadu svěřena další přenesená působnost v rámci určeného správního obvodu; vždy pod něj spadá více obcí. Obyvatelé si zde vyřizují osobní či cestovní doklady nebo živnosti.

Za účelem připravenosti obecní úřad organizuje přípravu obce na krizové situace, předává podklady obecnímu úřadu ORP pro zpracování krizového plánu, vede evidenci osob v době stavu nebezpečí, zajišťuje zčásti veřejný pořádek a plní úkoly podle vytvořeného krizového plánu ORP. (Ministerstvo vnitra, 2015)

4.3 Úkoly orgánů obce s rozšířenou působností

Starosta ORP a obecní úřad ORP patří mezi orgány krizového řízení, tudíž se podílejí na řešení krizových situací a zajišťuje, aby správní obvod, ve kterém má působnost byl připravený na tyto události. V jeho kompetenci je zřizování bezpečnostní rady ORP, která plní koordinační funkci a je poradním orgánem při přípravě na krizové situace. Starosta ORP je předsedou rady a volí její členy. Ta projednává připravenost na krizové situace a stav nebezpečí. Dále zřizuje krizový štáb ORP, který je pracovním orgánem. Ten se schází podle aktuální potřeby, a to zejména při krizovém stavu, jeli za potřebí evakuace obyvatelstva. Obecní úřad ORP se řídí úkoly uvedenými v krizovém plánu ORP a dále podle zákona č. 240/2000 Sb., o IZS patří do jeho kompetence:

- shromažďuje přehled možných zdrojů rizik,
- odstraňuje nedostatky,
- vede evidenci o pohybu osob při stavu nebezpečí, nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu,
- zřizuje pracoviště krizového řízení.

4.4 Další složky obce zajišťující bezpečnost

Obecní policie je jednou z organizačních složek obce, řídí ji buď samotný starosta nebo jiný zvolený člen zastupitelstva. Zaměstnanci jsou strážníci, kteří vykonávají úkoly stanovené zákonem. Obce, které nemají zřízenou vlastní obecní policii, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu s obcemi, které ji mají a tím zajistit zabezpečení záležitostí veřejného pořádku i pro ně samé.

Obce zřizují ve své samostatné působnosti podle zákona o požární ochraně **jednotky sboru dobrovolný hasičů (dále JSDH)**. Jejich úkolem je podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně: „*hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plní další úkoly podle zvláštního právního předpisu ve svém územním obvodu*“ Za tyto činnosti jim je vyplácená odměna. Členem může být občan starší 18 let a musí prokázat určitou zdravotní způsobilost. Když jsou povoláni k zásahu jde o jejich občanskou povinnost. Někdy mohou být členy i osoby, které provádí tuto činnost jako svoje zaměstnání, aby se zvýšila kvalita výkonu. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2020)

Tento pojem je často zaměňován s pojmem **sbor dobrovolných hasičů (dále SDH)**. Jedná se o dobrovolné občanské sdružení, které se aktivně podílí na ochraně obyvatelstva a na společném životě v obci. Jejich důležitou činností je práce s dětmi a mládeží, jelikož se podílí na určité preventivní výchovné činnosti. Podílí se na organizování kulturních nebo sportovních akcí pro děti, a hlavně na hasičských soutěžích. Na rozdíl od JSDH, které jsou plně financovány obcí, tyto organizace jsou financovány z vlastních zdrojů. Mohou dostat od obce dotace. Většina členů JSDH jsou současně i členy SDH. Stát se členem sboru dobrovolných hasičů se může stát každý občan. Příkladem největších občanských sdružení je:

- sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska,
- česká hasičská jednotka,
- moravská hasičská jednotka.

5 Charakteristika vybrané obce a jejího postoje k zajištění bezpečnosti

Zvolená obec Žďár nad Sázavou má celkovou rozlohou 3 706 ha a leží v severovýchodní části kraje Vysočina, přesněji na pomezí Čech a Moravy uprostřed chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. K 1. 1. 2020 je evidováno, že zde žije 20 769 obyvatel. Z celého kraje Vysočina je Žďár nad Sázavou jedním z okresů s nejnižší nezaměstnaností. Působí zde několik velkých firem. Příkladem je firma ŽĎAS, a. s., která se pohybuje ve strojírenském průmyslu. Žďár nad Sázavou je obcí s rozšířenou působností, která je správním územím pro dalších 48 obcí, které jsou zobrazeny na obrázku č. 3.

Obrázek 3 – Správní obvody ORP Žďár nad Sázavou

Zdroj: (ČSÚ)

Životní prostředí na Žďársku je v lepším stavu než v jiných regionech a je obklopeno řadou přírodních rezervací a památek. Jednou z nejvýznamnějších jsou Žďárské vrchy, kde je příroda zachována a žijí zde ohrožené druhy rostlin a živočichů. Protéká zde řeka Sázava, která pramení v oblasti Velkého Dářka. Jedná se zároveň o nejznámější a největší rybník ve Žďáře nad Sázavou, ale i v celém kraji Vysočina. Je přezdíván mořem Vysočiny. Nejnavštěvovanější

kulturní památkou je zde poutní kostel svatého Jana Nepomuckého, který má tvar hvězdy a nachází se na Zelené hoře. Od roku 1944 je zapsán mezi památkami světového dědictví UNESCO. (ČSÚ, 2013)

5.1 Postoje obce k zajištění chodu a bezpečnosti

Město Žďár nad Sázavou zastupuje a reprezentuje **starosta obce**. Starostovi bylo zastupitelstvem svěřeno do samostatné působnosti plnit agendu související například se zajišťováním úkolů v krizovém řízení, bezpečnostní radě obce, povodňové komisi, požární ochrany a jiné potřebné pomoci komisím města. Dále se stará o správu majetku a řídí městskou policii. Je členem rady obce, která se skládá mimo jiné ze dvou místostarostů a šesti členů.

Místní záležitosti související s veřejným pořádkem zajišťuje důležitý orgán obce **městská policie**, kterou starosta řídí. V současnosti se skládá z 18 strážníků. Jejich povinností je plnit úkoly uvedené v zákoně č. 553/1991 Sb. o obecní policii. Je zřízena obecně závažnou vyhláškou. Strážníci vykonávají svou činnost nepřetržitě. Nejčtenější počet událostí, které musí strážníci řešit se týká zejména opilectví, problémy s bezdomovci, výtržníci a rváči, ale i častý odchyt psů. Dalšími jsou přestupky v dopravě nebo prověřování různých nahlášených oznámení od obyvatel města. Pro předcházení trestné činnosti využívá městský dohlížecí kamerový systém, který je tvořen 22 kamerami na 17 rozmístěných stanovištích.

Přednemocniční neodkladnou péči obstarává 30 **výjezdových skupin ZZS** kraje Vysočina, které jsou rozmístěny na 21 výjezdových základnách po celém kraji. Ve Žďáru nad Sázavou se nachází jedna výjezdová základna, která má k dispozici jednu výjezdovou skupinu rychlé zdravotnické pomoci. Nejbližší nemocnice se nachází v Novém Městě na Moravě, pod kterou Žďár nad Sázavou spadá společně s obcí Velké meziříčí a Bystřicí nad Perštejnem.

Další orgán, který se podílí na zajišťování bezpečnosti je **sbor dobrovolných hasičů** ve Žďáru nad Sázavou, který má základnu na zámku Kinský. V současnosti má 108 členů, z toho 49 je mužů, 24 žen a 35 dětí do 18 let. Sbor se za pomoci města podílel na stavbě sportovního hřiště pro trénování mladých hasičů a juniorů. Sbor dobrovolných hasičů pořádá dvě hasičské soutěže každý rok, taneční zábavu na zámku a podílí se na sběru elektroodpadu a železného šrotu. Zásahová jednotka funguje od roku 2004 v režimu JPO 2/1 tedy jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která se zřizuje v obci, kde je počet nad 1000 obyvatel. Je povolávána na všechny zásahy s výjezdem do 5–ti minut od vyhlášení poplachu a doba příjezdu k zásahu je do 10 minut. Jsou vybaveni automobilovými cisternami a také chemickým přívěsem. (SH ČMS, 2018)

5.2 Zásahy jednotek požární ochrany v obci Žďár nad Sázavou

Žďár nad Sázavou zabezpečují jednotky Hasičského záchranného sboru, které spadají do kategorie JPO I. Při mimořádných událostech spolupracují s dalšími jednotkami HZS kraje Vysočina. Město je zřizovatelem dvou požárních jednotek. Jedna se nachází ve Žďáru nad Sázavou a druhá v obci Veselíčko. Hasičem města se může stát občan, který splnil daná kritéria. Podmínkou je dovršení 18–ti let a trestná bezúhonnost. HZS kraje Vysočina má k 31. 12. 2019 celkem 653 zaměstnanců což je o 20 více než v roce 2018. Podle dat uvedených v tabulce č. 2 je zřejmé, že nejvíce jsou zde zastoupeni muži ve věku 31 až 40 let. Ženy zaujímají necelých 15 % z celkového počtu.

Tabulka 2 – počet zaměstnanců podle věku a pohlaví k 31. 12. 2019

Věk	Muži	Ženy	Celkem
do 20 let	0	0	0
21–30 let	83	9	92
31–40	219	23	242
41–50	158	25	183
51–60	96	25	121
61 let a více	10	5	15
Celkem	566	87	653

Zdroj: (GŘ HZS ČR, 2020)

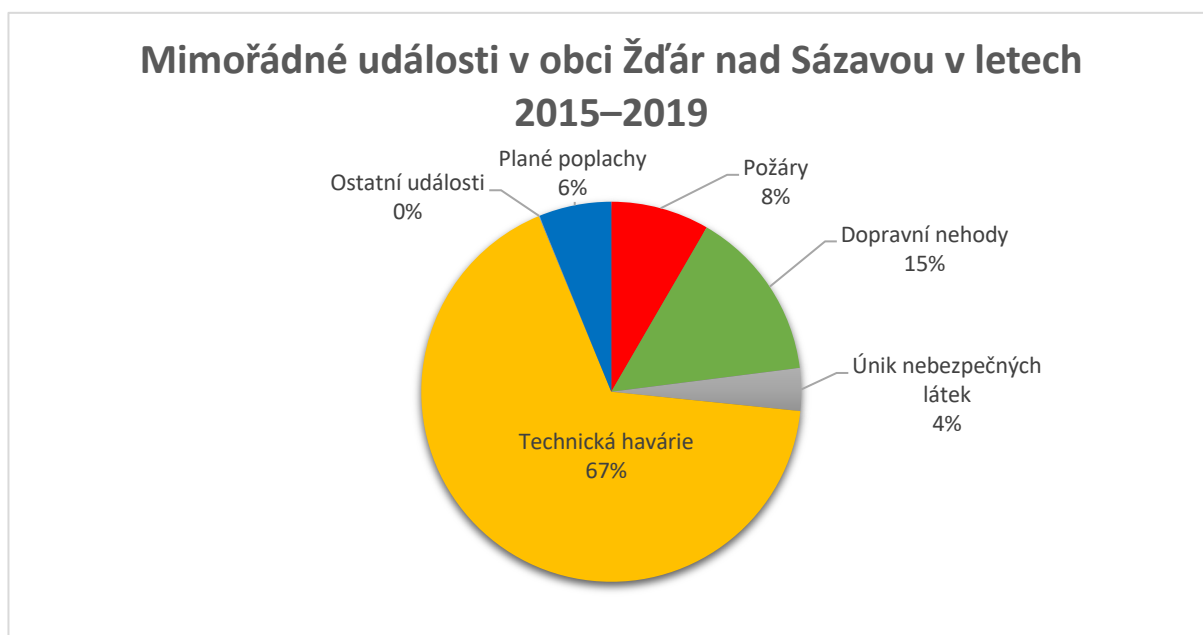
JPO ročně zasahují u různých mimořádných událostí. V tabulce č. 3 jsou zaznamenány mimořádné události za období 2015–2019 u kterých hasiči zasahovali. Celkem se jedná o necelých 11 tis. případů, u kterých byli JPO potřeba. Nejčastější výjezdy byly k technickým haváriím, kterých bylo nejvíce v roce 2019. Nejobvyklejší událostí ale zůstávají dopravní nehody a požáry. V obci Žďár nad Sázavou se často hasiči setkávají s planými poplachy. Každý rok je zaznamenáno přes sto poplachů. Celkově proběhlo za těchto pět let nejvíce výjezdů v roce 2019. Podle zjištěných údajů v roce 2020 za období od 1. září do 30. ledna bylo zatím zaznamenáno 136 požárů, 248 dopravních nehod, 54 úniků nebezpečných látek a 62 ostatních zásahů.

Tabulka 3 – Přehled zásahů JPO za období 2016–2019

Druhy mimořádných událostí	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem za období
Požáry	171	151	164	217	206	909
Dopravní nehody	332	315	330	325	285	1587
Únik nebezpečných látek	82	70	75	76	91	394
Technická havárie	1393	1320	1568	1377	1631	7289
Ostatní události	-	1	6	-	-	7
Plané poplachy	140	130	132	162	105	669
Celkem událostí	2118	1987	2275	2157	2318	10855

Zdroj: (ČSÚ)

Na obrázku č. 4 je znázorněn graf s procentuálním podílem jednotlivých událostí za uvedených pět let. Nejvíce jsou zde zastoupené technické havárie, které představují 67 %. Větší podíl tvoří také dopravní nehody a požáry. Nejmenší podíl tvoří únik nebezpečných látek a plané poplachy tvoří celkem 6 %.

Obrázek 4 – Zásahy jednotek požární ochrany za období 2015–2019

Zdroj: (ČSÚ)

6 Analýza základních rizik ohrožující bezpečnost v dané obci

Rizik ohrožující město Žďár nad Sázavou je celá řada. Tato práce je zaměřena na události, se kterými se občané setkávají v každodenním životě. Může se jednat o požáry, které jsou zaviněné člověkem z nedbalosti nebo například následkem sucha. Dále jsou zde dopravní nehody způsobené nedodržováním silničních pravidel nebo neopatrností při zhoršené sjízdnosti silnic. V některých oblastech vznikají při dlouhodobých dešťových srážkách záplavy, které ohrožují obyvatelstvo či provoz města a další.

6.1 Vybrané metody pro výzkum

Tato kapitola popisuje zvolené metody pro výzkum této bakalářské práce. Jedná se o tři části, které na sebe navazují. V první řadě jde o určení řešeného problému a v návaznosti na tento problém se stanovují oblasti a konkrétní příčiny jeho vzniku. Druhá část je zaměřena na zjištění stavu bezpečnosti v obci Žďár nad Sázavou z pohledu občanů, kteří zde žijí a denně se s těmito riziky potýkají. Zvolenou metodu je dotazníkové šetření, pomocí kterého se zjistí pohled občana na tuto problematiku a tím se zajistí dostatečné podklady pro sestavení SWOT analýzy.

6.1.1 Metody

První metodou je **diagram příčin a následků** jinak nazývaný Ishikawův diagram nebo diagram rybí kosti. Jde o jednoduchou analýzu, kterou lze využít v různých oblastech. Lze ji využít jak pro oblast kvality, tak pro oblast rizik. Principem této analýzy je nalézt nejpravděpodobnější příčinu vybraného problému. Podle profesora Kaoru Ishikawa, který diagram zavedl má diagram poukazovat na to, že každý problém má buď jednu nebo více příčin. (Management mania, 2015) Diagram má tvar ryby. Hlava ryby má představovat řešený problém. Dále se znázorní pomyslné hlavní kosti, které vedou směrem od páteře. Ty představují jednotlivé oblasti problému. A v poslední řadě se znázorní vedlejší kosti, které definují konkrétní příčiny.

Následuje **dotazníkové šetření**. Dotazník patří mezi nejpoužívanější nástroj pro průzkum. Během dotazníkového šetření je důležité oslovit co nejvíce respondentů z vybrané oblasti, aby byl výzkumný vzorek co nejrelevantnější. Zároveň je důležité pokládat pečlivě připravené otázky, které jsou snadno pochopitelné a jednoznačné. Dotazník je dotazovaným osobám poskytován nejčastěji on-line formou. Ta jej umožňuje rychleji šířit napříč cílovou skupinou a ihned vyhodnocovat. Společně s elektronickou verzí je starším věkovým skupinám poskytována papírová verze dotazníku. Cílem je zanalyzovat výzkumný vzorek a tím získat

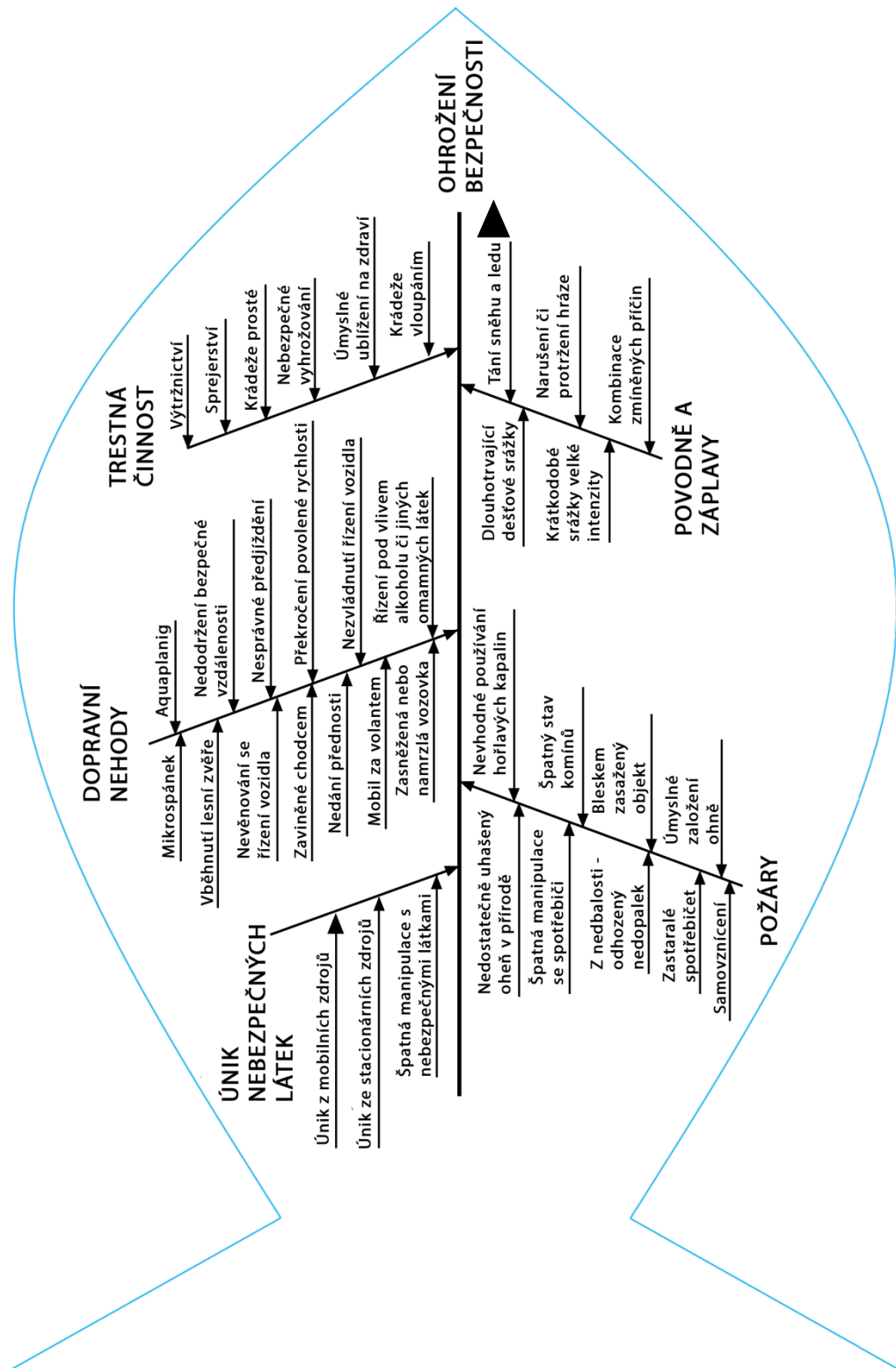
podklady pro výzkum. Co se týče formální stránky, na začátku se uvádí jméno výzkumníka, k čemu budou výsledky použity a co je cílem výzkumu. Je dobré uvést kontakt na výzkumníka pro případ že respondent bude mít o výsledky práce zájem. Z hlediska etiky a zákona o GDPR se uvádí, že se jedná o anonymní dotazník. Otázky by měly být formulovány co nejsrozumitelněji, a to tak, aby mezi respondenty nevznikaly rozdíly v jejich interpretaci. Zároveň by dotazník neměl být příliš dlouhý, aby ho respondent co nejpečlivěji vyplnil. V dotazníku mohou být použity otevřené či uzavřené odpovědi, bodová škála nebo zda respondent s výrokem souhlasí či nesouhlasí. Na konci se poděkuje za vyplnění dotazníku.

Poslední vybranou metodou je **SWOT analýza**, jejímž účelem je analyzovat vnitřní a vnější faktory. Jedná se o univerzální analytickou techniku. Vnější faktory obsahují hodnocení příležitostí a hrozeb. U vnitřních faktorů se hodnotí silné a slabé stránky. Cílem SWOT analýzy je eliminovat hrozby a slabé stránky, a to za využití silných stránek a příležitostí. Název je odvozen z počátečních písmen anglických názvů:

- strenghts – silné stránky,
- seaknesses – slabé stránky,
- opportunities – příležitosti,
- threats – hrozby.

6.2 Diagram příčin a následků

Zvolená analytická technika nazývaná **diagram příčin a následků** umožňuje přehledně poukázat na různé události, které se v obci vyskytují. Diagram byl sestaven na základě statistických údajů a posouzení aktuálního stavu města Žďár nad Sázavou. Byly zvoleny oblasti, které vykazují ohrožení místní bezpečnosti. Jedná se o požáry, povodně a záplavy, dopravní nehody, únik nebezpečných látek a trestnou činnost. Cílem zvoleného diagramu příčin a následků je analyzovat potenciální příčiny vybraných událostí, které místní obec ohrožují. Na obrázku č. 5 jsou zobrazeny zjištěné příčiny v diagramu příčin a následků. Řešeným problémem je ohrožení místní bezpečnosti. V diagramu jsou uvedeny jednotlivé oblasti ohrožující místní bezpečnost a u každé z nich je uvedeno několik příčin jejich vzniku. Příčiny jsou odvozené na základě analýzy místního prostředí. Jednotlivé oblasti rizik jsou podrobněji rozebrány v dalších kapitolách. Každá část popisuje nejčtetnější důvody, příčiny vzniku a jejich počet během 5–ti let.

Obrázek 5 – Diagram příčin a následků

Zdroj: (Vlastní zpracování)

6.2.1 Dopravní nehody v obci Žďár nad Sázavou

Poslední sčítání dopravy proběhlo v roce 2016. Bylo zjištěno, že denně projede Žďárem nad Sázavou v průměru 12 400 vozidel a z toho 1 800 nákladních. Za frekventovanou dopravu může především hlavní silnice I/37, která prochází obcí. Ta zároveň propojuje kraj Královéhradecký, Pardubický a kraj Vysočina. V tabulce č. 4 jsou zobrazeny hlavní příčiny dopravních nehod ve Žďáru nad Sázavou během 5 let. Nejčastější příčinou je špatný způsob jízdy, kdy lidé nejsou ohleduplní a zároveň nepředvídají jednání ostatních účastníků dopravního provozu. Bývá to zaviněno nedodržováním dostatečných rozestupů při jízdě či nepozorností a nevěnování se dostatečně řízení vozidla. Během pěti let se tento počet dopravních nehod od sebe v celku neliší a nijak zvlášť se nesnižuje. Nejvíce nehod zaviněných špatným způsobem jízdy bylo v roce 2017, naopak nejméně v následujícím roce 2018. Dalšími příčinami jsou nedodržování rychlosti v obci, nedání přednosti a nebezpečné předjíždění.

Tabulka 4 – Hlavní příčiny dopravních nehod v letech 2015–2019

Hlavní příčiny	2015	2016	2017	2018	2019
Způsob jízdy	423	414	484	378	443
Rychlost	252	213	203	218	198
Přednost	63	71	73	59	73
Předjíždění	26	24	28	12	14

Zdroj: (ČSÚ)

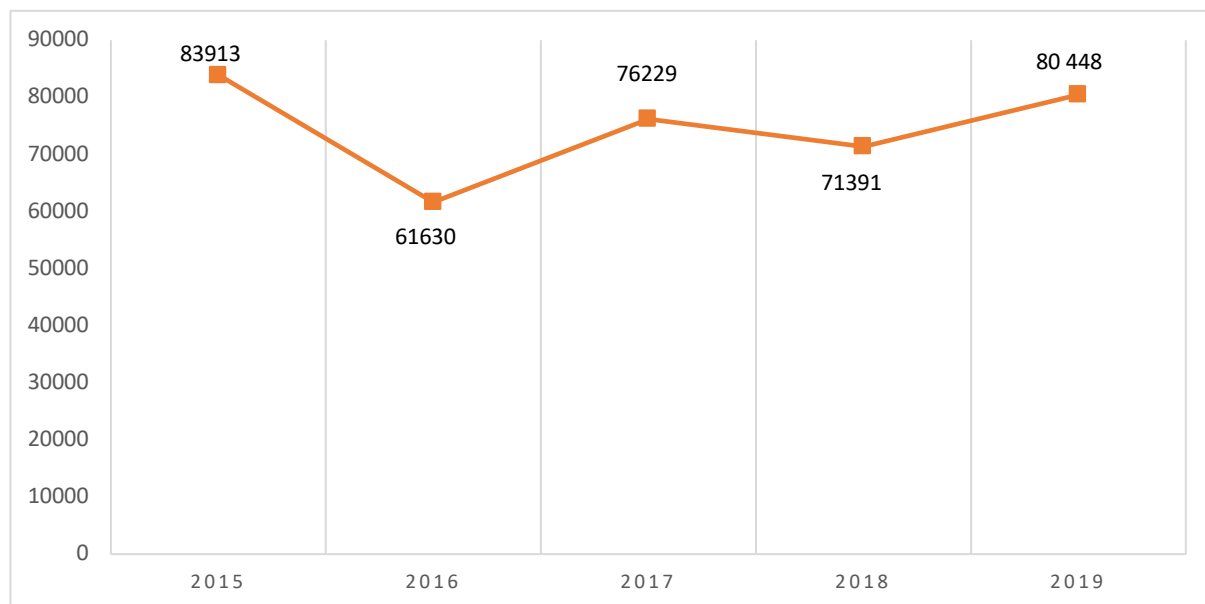
Z tabulky č. 5 je zřejmé, že ve většině případů ve Žďáru nad Sázavou byla nehoda zaviněná řidičem motorového vozidla. Těchto nehod bylo nejvíce v roce 2015. Druhým nejčastějším zaviněním je vběhnutí lesní zvěře do vozovky. Dále se jedná o nehody zaviněné řidičem, který byl pod vlivem alkoholu. Zaviněním působí i samotní chodci. Nejčastěji se jedná o situace, kde chodec přechází vozovku na místě, které k tomu není určeno. Tyto nehody jsou v poměru k ostatním zaviněním málo četné ale jejich počet meziročně narůstá. Posledním uvedeným zaviněním může být závada na komunikacích. Tyto nehody jsou způsobeny z důvodu neodklizené, zasněžené vozovky nebo spadlými stromy či větvemi.

Tabulka 5 – Dopravní nehody v letech 2015–2019 podle zavinění

Zavinění	2015	2016	2017	2018	2019
Řidičem motorového vozidla	738	693	764	639	698
Řidičem nemotorového vozidla	26	29	24	28	30
Chodcem	2	7	4	8	8
Zavadou komunikace	6	6	5	5	3
Lesní zvěř nebo domácí zvíře	221	214	240	245	305
Zaviněny pod vlivem alkoholu	34	36	32	39	43

Zdroj: ČSÚ

Na obrázku č. 6 jsou zobrazeny celkové věcné škody způsobené dopravními nehodami během 5 let. Největší škoda byla zaznamenána v roce 2015. Je to způsobeno tím, že tento rok se stalo nejvíce dopravních nehod za posledních 5–ti let. Došlo k nejvíce úmrtím vlivem dopravní nehody a také byl největší počet zraněných.

Obrázek 6 – Věcná škoda (v tis. Kč) za období 2015–2019

Zdroj: (ČSÚ)

6.2.2 Trestná činnost

Mezi trestnou činností, se kterou se v této obci policisté setkávají patří zejména krádeže. Jedním z problémů je nedostatečné rozmístění kamerového systému. Častou krádeží je odcizení vozidla nebo hotovosti na veřejných místech. V horších případech se jedná o vloupání do bytu, rodinného domu nebo obchodu. Pachatelé páchají krádeže z důvodu špatné finanční situace, závidivosti či určité závislosti. V některých případech je riziko odcizení věcí způsobeno nepozorností či nedbalostí osob. Příkladem je ponechání cenných věcí ve vozidle na viditelném místě nebo nezamykáním svého bytu. Další veřejně známou trestnou činností je vydírání a nebezpečné vyhrožování.

V této obci se dějí různé trestné činy, ale mezi nejběžnější patří právě krádeže, které jsou uvedeny v tabulce č. 6. Největší zastoupení zde mají krádeže vloupáním do rodinných domů a bytů. V roce 2019 došlo k 26 vloupáním a během 5–ti let jich je evidováno celkem 143. Jsou zaznamenány další vloupání například do obchodů a rekreačních objektů. Dále se jedná o krádeže prosté, které jsou méně časté oproti vloupání do objektů. Jedná se o odcizení vozidla či hotovosti na veřejných místech. V roce 2019 bylo evidováno 9 loupeží a během 5–ti let jich

celkem proběhlo 47. Mezi mírnější trestní činnost, která byla zjištěna patří výtržnictví a sprejerství.

Tabulka 6 – Základní trestné činy za roky 2015–2019

Trestné činy	2015	2016	2017	2018	2019
Loupeže	8	12	9	9	9
Vloupání do bytů	43	26	22	26	26

Zdroj: (ČSÚ)

Na Žďársku jsou evidovány násilné trestné činy. Za rok 2020 jich bylo zaznamenáno 42 z nichž policisté objasnili 26 případů. Nejčastěji se jednalo o ublížení na zdraví. Ve srovnání s předchozím rokem činilo těchto případů 43 z toho 25 se objasnilo. Nejzávažnější případ se stal v roce 2014 na střední škole ve Žďáru nad Sázavou, kdy žena trpící paranoidní schizofrenií napadla nožem dvě studentky a ubodala chlapce, který se jim snažil pomoci. Poté byla převezena do detenčního ústavu, kde je dodnes. Díky této události byly zabezpečeny vstupy cizích lidí do škol po celé republice. Ve škole byl po tragédii zavedeno jako protiopatření větší dozor. Další tragédie se stala v roce 2019, kdy byla v nelegální herně na náměstí ve Žďáru nad Sázavou nalezena zavražděná třiapadesátiletá taxikářka. Pachatel byl dopaden.

6.2.3 Únik nebezpečných látek

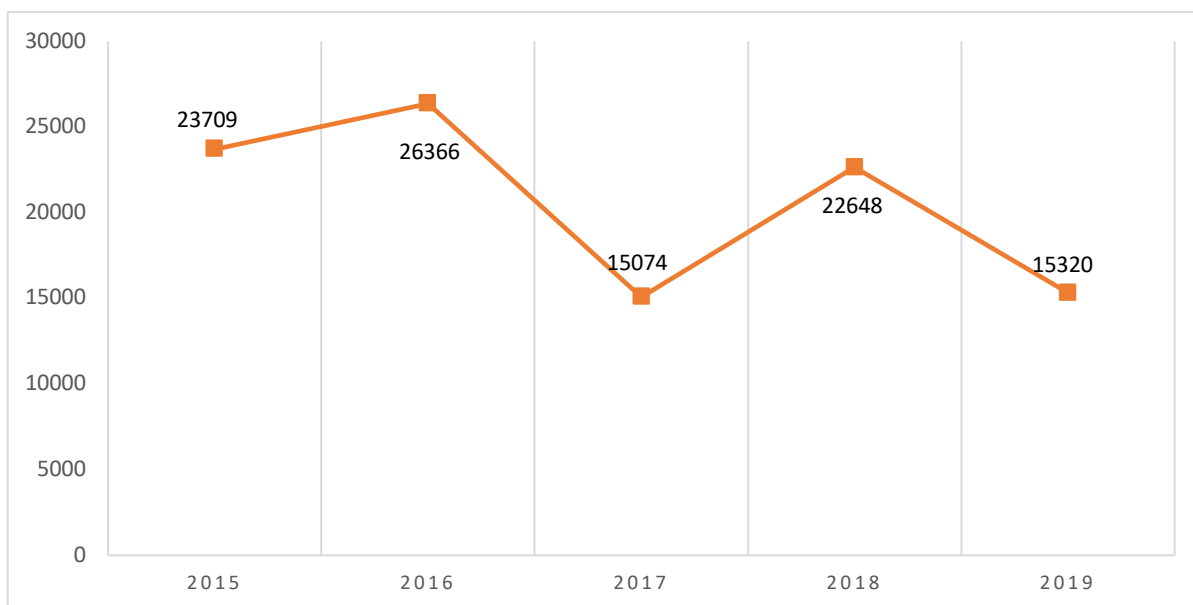
K unikání nebezpečných látek dochází ve většině případů nečekaně a prakticky všude. Ať už se jedná o únik ze stacionárních nebo mobilních zdrojů, kterými jsou myšleny dopravní prostředky. Tyto vozidla přepravují nebezpečné látky například po silnicích. Stacionární zdroje představují větší nebezpečí z pohledu rozsahu ohrožení oproti mobilním, ale ty jsou poměrně častější. Dalším způsobem vzniku nebezpečné látky je požár. Člověk může způsobit havárii při špatné manipulaci s těmito látkami, během výroby nebo nehodou při přepravě. Nehody se ale stávají i vlivem působení přírody, a to díky větru, sesuvem půdy a další.

V obci Žďár nad Sázavou nedochází příliš často k těmto velkým nehodám. Nejčastěji se jedná o únik ropných produktů při dopravních nehodách, které se nedají předvídat. Dochází k úniku ropné kapaliny při střetu vozidel na pozemních komunikacích. Aby se zabránilo úniku z výroby je důležité, aby byly zaměstnanci dostatečně proškoleny a dodržovaly bezpečnostní pravidla na pracovišti. Také při přepravě nebezpečných látek je důležité, aby řidiči dbali na dodržování pravidel při manipulaci.

6.2.4 Požáry

Požáry představují pro obec Žďár nad Sázavou také vysoké riziko. Je nebezpečný jak pro obyvatele, tak jejich majetek. Může způsobovat nevyčíslitelné škody na životech a majetku osob. V této obci jsou nejčastějšími příčinami vzniku technické havárie a nedbalost obyvatel. Nedbalostí je myšleno odhození nedopalku či nedostatečné uhašení ohně v přírodě. Také bývá příčinou špatná manipulace se spotřebiče, ať už z důvodu, že je nechají bez dohledu nebo jsou příliš zastaralé. Další příčinou jsou děti bez dozoru. Rodiče nehlídají nebo dostatečně nepoučí své dítě o tom, jak zacházet s ohněm. Také jsou zde případy samovznícení důsledkem sucha. Důvodem je i špatný stav komínů nebo neopatrnost při používání kotlů. Nejhorší příčinou jsou zde případy úmyslného zapálení, například nějakého objektu.

Následující obrázek č.7 zobrazuje vývoj přímých škod způsobených požáry za období 2015–2019. Z uvedených hodnot je patrné, že částky v jednotlivých letech kolísají. Přímé škody se během 5-ti let pohybují mezi 15–30 tis. Kč. Od roku 2016 se přímé škody snižují a v tomto roce jsou škody i nejnižší. Požáry ve městě Žďár nad Sázavou podle předchozí tabulky č. 3 neustále rostou ale zároveň se přímé škody snižují.

Obrázek 7 – Přímé škody (v tis. Kč) způsobená požáry za roky 2015–2019

Zdroj: (ČSÚ)

V této obci dochází nejčastěji k požárům v bytech. V roce 2016 vyhořela restaurace ve Žďáru nad Sázavou, kdy doposud není známa příčina vzniku. Nikdo nebyl naštěstí zraněn a celková škoda byla vyčíslena na 400 tis. korun. Další požár byl způsoben z nedbalosti v lednu 2021. Opět nebyl nikdo zraněn a příčinou vzniku byla prskavka na vánočním stromečku. Celková škoda byla vyčíslena na 500 tis. korun.

6.2.5 Povodně a záplavy

Na území ORP Žďár nad Sázavou je možným rizikem vznik zvláštní povodně, způsobenou narušením hráze Velké Dářko, kde pramení řeka Sázava. Jedná se o největší rybník v kraji Vysočina s rozlohou 206 ha. Nachází se necelých 10 km od Žďáru nad Sázavou. Dalším rizikem je vznik povodně většího rozsahu způsobené vlivem mimořádného stavu vody na řece Sázavě, Oslavě a Svatce. Pro území obce Žďár nad Sázavou je sestavený povodňový plán, který obsahuje organizační a technická opatření při povodni. Území obce může být zejména ohroženo vodními stavy na řece Sázavě při vzniku zvláštní povodně způsobenou narušením vodních děl ale i přirozenými povodněmi. Nachází se zde několik vodních děl, z nichž jsou nejvýznamnější vodní nádrže:

- nádrž Staviště,
- Konventský rybník,
- Pilská nádrž,
- Bránský rybník.

Každá z nich může v případě povodně ovlivnit její průběh a zvýšit ohrožení staveb a obyvatel nacházejících se v těsné blízkosti nádrží. K přirozeným povodním zde může dojít především při intenzivních lokálních srážkách v letním období, kdy následkem rychle stoupá hladina vodních toků. Riziko je i v jarních měsících, při rychlém tání sněhu a ledu v kombinaci s padajícími srážkami.

Nejrozsáhlejší a nejvýznamnější povodně v obci Žďár nad Sázavou se stali v roce 1714 a další v roce 1934. Důvodem byl vydatný déšť několik dní v kuse což mělo za následek rychlé stoupaní hladiny řeky Sázavy, která se poté vylila z břehů. Došlo k protržení několika hrází včetně Pilské nádrže nebo hráze rybníků Konvent a Bránský. Tato povodeň způsobila velké škody.

6.3 Dotazníkové šetření

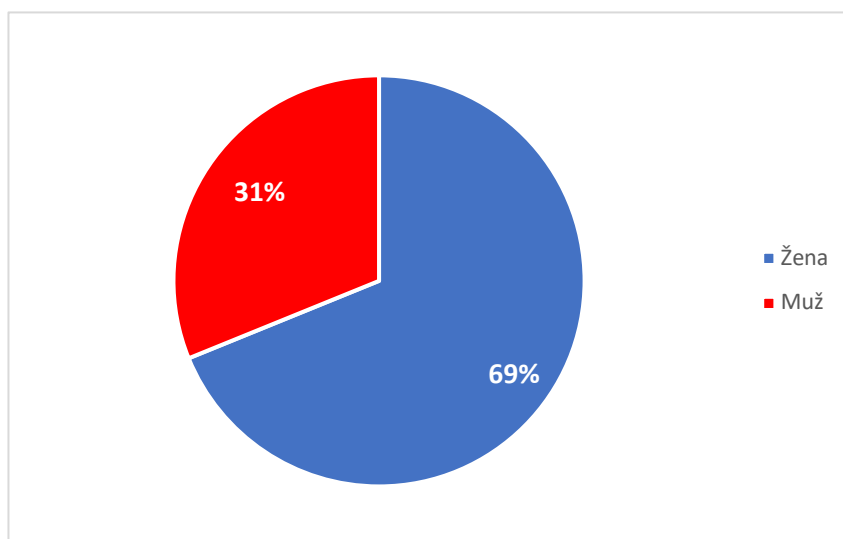
Za účelem analýzy stavu bezpečnosti z pohledu běžného občana ve Žďáru nad Sázavou byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Dotazovanou skupinou jsou přímo obyvatelé Žďáru nad Sázavou a lidé, kteří se zde často pohybují, a tudíž znají město velmi dobře. Cílem dotazníku bylo zjistit pohled obyvatele na bezpečnost ve Žďáru nad Sázavou a jeho názor na možná opatření, které by bylo dobré zavést. Dotazník obsahuje 20 otázek, z nichž je většina uzavřených. První 3 otázky dotazníku zjišťují věk, pohlaví respondenta a jestli se v dané lokalitě zdržuje. Pouze 2 otázky jsou otevřené, kde je možnost, aby se dotazovaná skupina

vyjádřila právě k možným opatřením, které by podle nich bylo dobré zavést. V dotazníku bylo uvedeno, že je jedná o anonymní dotazník, který bude použit pouze pro zpracování bakalářské práce. Dotazník byl rozeslán v elektronické podobě, ale pro starší ročníky byly vytištěny. Výsledek dotazníkového šetření je podkladem pro SWOT analýzu.

Dotazník byl na dobrovolné bázi. Celkem odpovědělo 255 respondentů různých věkových kategorií. Vzhledem k počtu obyvatel odpovědělo 1,23 %. Poslední otázka byla otevřená, aby mohli respondenti vyjádřit jejich spokojenost s dotazníkem a uvést případné připomínky.

Otázka č. 1 Pohlaví respondenta

Na otázku č. 1 odpovědělo celkem 175 žen a 80 mužů. Tato otázka byla jedna z povinných. Z obrázku č. 1 je zřejmé, že celkově ženy zaujímají ve výzkumném vzorku větší podíl oproti mužům. Ženy 69 % a muži 31 %.

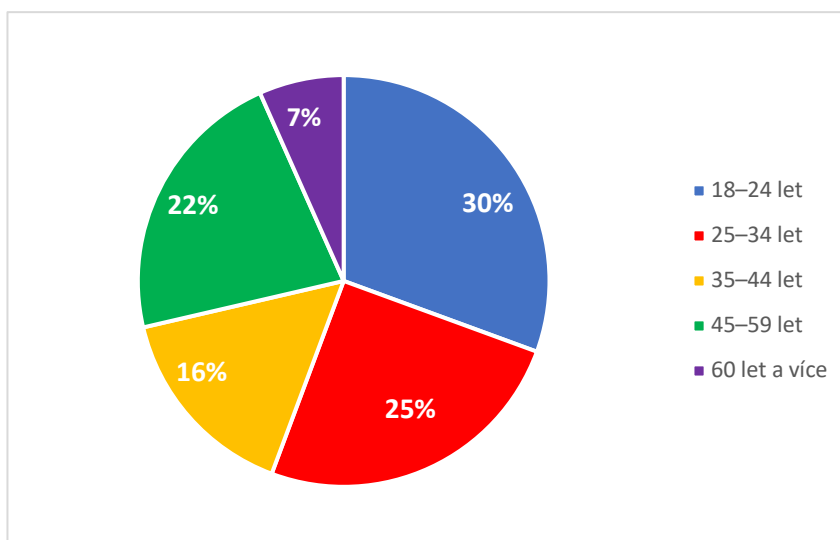
Obrázek 8 – Pohlaví respondenta

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 2 – Věk respondenta

Na obrázku č. 2 jsou respondenti rozděleni do věkových kategorií. Na výběr bylo z pěti věkových kategorií. Cílem bylo získat z každé kategorie minimálně 10 dotazovaných osob, což se podařilo. Nejvíce odpovídali respondenti ve věku 18–24 let, kteří tvoří celkový podíl 30 %. Následuje skupina ve věku 25–34 let, tvořící 25 % podíl. Nejméně dotazovaných osob bylo ve věku 60 let a více. Lidé ve věku 35–44 let zaujímají 16 % a ve věku 45–59 let 22 %.

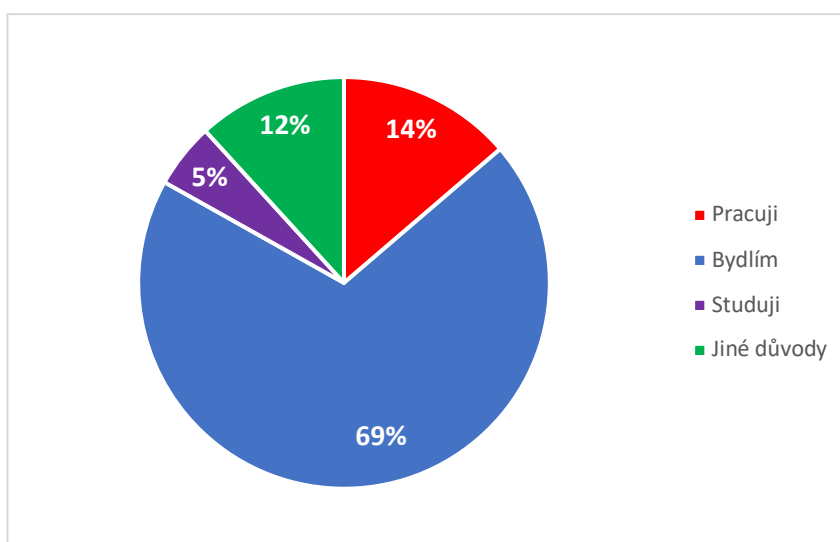

Obrázek 9 – Věková kategorie

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 3 – Bydlíte, studujete nebo pracujete ve Žďáru nad Sázavou?

Na otázku č. 3 bylo na výběr ze tří možností a jedna otevřená pro případ, že respondenti navštěvují Žďár nad Sázavou z jiného důvodu. Z obrázku č. 3 je zřejmé, že nejvíce na dotazník odpovídali osoby, které ve Žďáru nad Sázavou bydlí. Jednalo se o 177 osob tvořící 69 % podíl. 35 respondentů uvedlo, že do města dojíždějí za prací a 13 za studiem. Zbýlých 5 % tvořilo osoby, které do města jezdí za jiným účelem. Nejvíce bylo uváděno z důvodu návštěvy rodiny a kamarádů. Dále návštěva lékaře, vyřizování na úřadech a návštěva za účelem sportu (fitness, bazén, sauna).

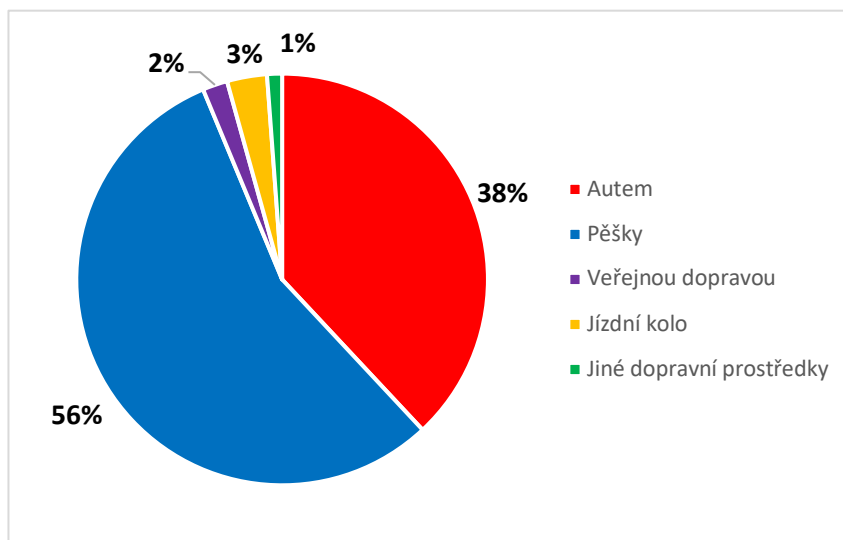

Obrázek 10 – Vyhodnocení otázky č.3

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 4 – Jak se nejčastěji pohybujete ve Žďáru nad Sázavou?

Další otázka měla zjistit, jak se respondenti nejčastěji pohybují po městě. Respondenti, kteří se pohybují pěšky, budou pocítovat rizika jiná než osoby, co se pohybují autem nebo jiným dopravním prostředkem. Z obrázku č. 11 je zřejmé, že nejvíce se lidé pohybují po městě pěšky. Celkem se jedná o 56 % tedy 142 osob. Druhou nejčastěji zvolenou možností pohybu po městě bylo autem, a to v počtu 97 tedy 38 %. Zbýlých 6 % se pohybuje po městě na kole, veřejnou dopravou nebo jiným dopravním prostředkem.

Obrázek 11 – Vyhodnocení otázky č.4

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 5 a č. 6 – Cítíte se ve Žďáru nad Sázavou bezpečně?

Z tabulky č. 7 je zřejmé, že se lidé cítí ve Žďáru nad Sázavou bezpečně, pouze zhruba 6 % procent uvedlo, že ne. Důvody mohli respondenti uvést v navazující otázce č. 6. Tito respondenti uvedli, že se ve městě necítí bezpečně kvůli agresivním řidičům, většímu výskytu bezdomovců na hlavním nádražím a špatnou návazností cyklostezek. Respondenti uváděli nejvíce jako důvod dopravní situaci v obci.

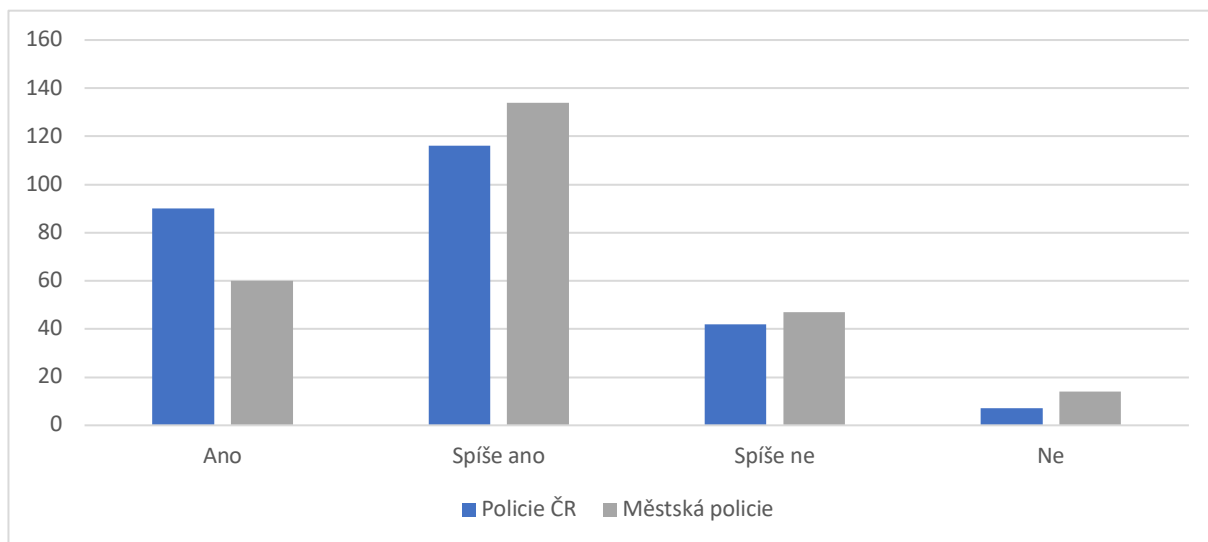
Tabulka 7 – Vyhodnocení otázky č.5

Odpověď	Žena	Podíl (%)	Muž	Podíl (%)
Ano	76	29,8	46	18
Spíše ano	87	34,1	26	10,2
Spíše ne	0	0	4	1,6
Ne	10	3,9	2	0,8

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 7 a č. 8 – Porovnání občanské spokojenosti s činností Městské policie a Policie ČR

Z obrázku č. 5 je zřejmé, že respondenti jsou více spokojeni s činností Policie ČR než s činností městské policie. Jako důvod nespokojenosti v navazující otevřené otázce č. 9 uváděli zejména, že strážníci provádějí nedostatek pěších pochůzek po městě, nekontrolují parkování a rychlostní omezení v obytných ulicích. Dalším důvodem nespokojenosti plynul z nedostatku kontrol v nočních hodinách a měření rychlosti.

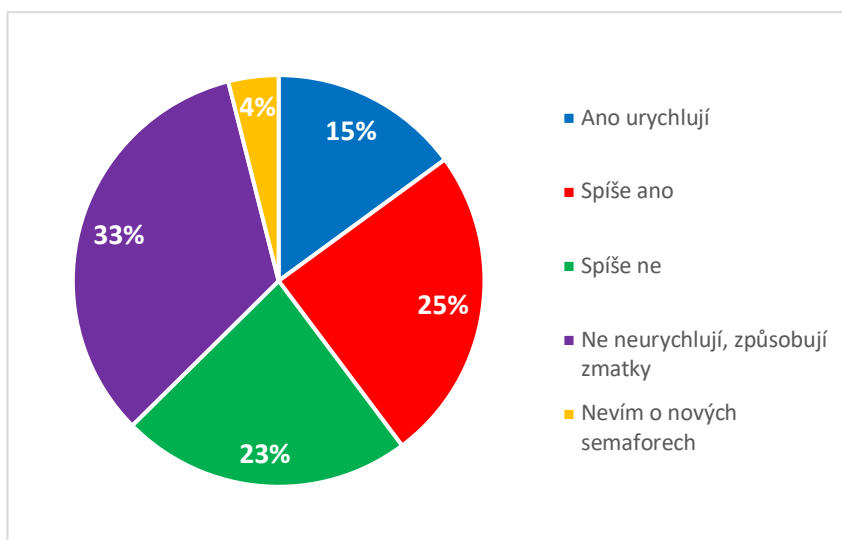

Obrázek 12 – Porovnání občanské spokojenosti

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 10 – Co si myslíte o nově zřízených chytrých semaforech ve Žďáru nad Sázavou, urychlily průjezd městem či naopak?

Další otázkou bylo, zda respondenti vědí o nově zřízených chytrých semaforech ve Žďáru nad Sázavou a zda podle nich zrychlily průjezd městem či naopak způsobují zmatky. Z obrázku č. 6 je patrné, že 23 % si myslí že nové semaforey jízdu neurychlují a 33 % zastávají názoru, že neurychlují jízdu, a navíc způsobují zmatky na silnici. Jak chodci, tak řidiči volili nejvíce možnosti spíše ne a jejich pohled na nové semaforey byl spíše negativní.

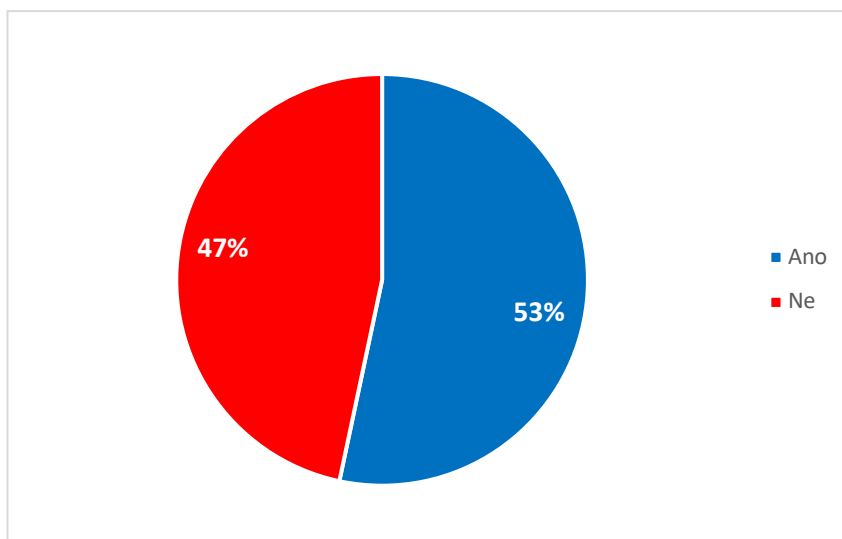

Obrázek 13 – Vyhodnocení otázky č.10

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 11 – Jste obeznámen/a se zavedeným kamerovým systémem ve městě?

Tato otázka měla zjistit, zda jsou respondenti obeznámeni s kamerovým systémem ve městě. Je poněkud znepokojující, že na tuto otázku necelá polovina odpověděla, že o kamerovém systému nevědí. Vědomí o nainstalovaném kamerovém systému ve Žďáru nad Sázavou může mít značný vliv na pocit bezpečí osob. Téměř většina respondentů, kteří uvedli, že se ve městě cítí bezpečně jsou zároveň obeznámeni o zavedeném kamerovém systému.

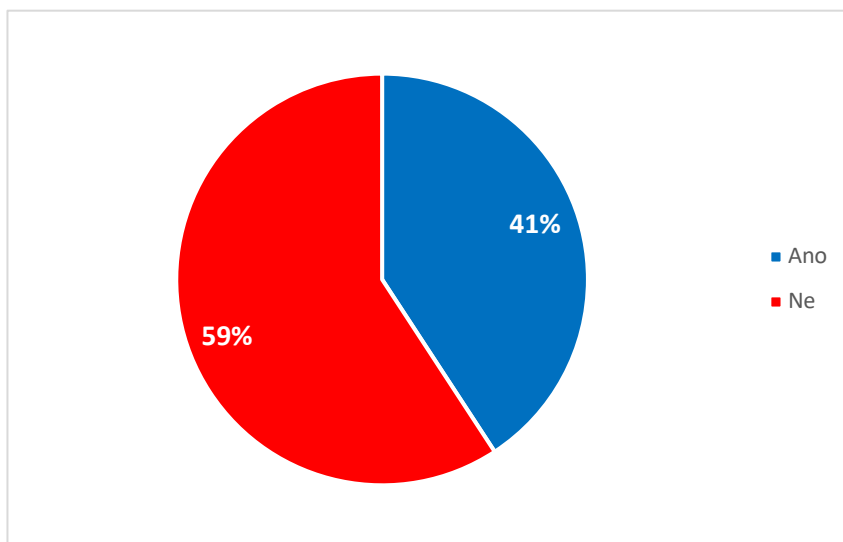

Obrázek 14 – Vyhodnocení otázky č.11

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 12 – Stali jste se někdy přímým účastníkem situace, která ohrožovala Vaši bezpečnost?

Otázka č. 12 měla zjistit, jestli se respondenti někdy stali přímým účastníkem situace, která ohrožovala jejich bezpečnost. Podle výsledků obrázek č. 15 zobrazuje, že je 59 % osob, kteří se nikdy s takovou situací nasetkali. Může to vypovídat o dobré bezpečnostní situaci v obci. Na druhou stranu 41 % odpovědělo, že mají s takovou situací zkušenost. V následující otázce mohli respondenti konkrétně uvést jakých.

Obrázek 15 – Vyhodnocení otázky č.12

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 13 – Které z následujících událostí jste sami zažili:

Respondenti mohli vybrat více možností. V tabulce č. 8 je zaznamenán přehled událostí. Nejčastějšími událostmi byly dopravní nehody. Z trestné činnosti pak vloupání do bytu, rodinných domů a obchodů. Častou odpovědí bylo také vyhrožování. Mezi další události, které respondenti uváděli byl například vandalismus.

Tabulka 8 – Vyhodnocení otázky č.13

Možnosti	Odpovědi	Podíl (%)
Požár	29	11,4
Povodeň/záplava	17	6,7
Únik nebezpečných látek	5	2
Dopravní nehoda	90	35,3
Vloupání do bytu/rodinného domu/obchodu	45	17,6
Vyhrožování	41	16,1
Jiné události	11	4,4
Nic z výše uvedených	110	43,1

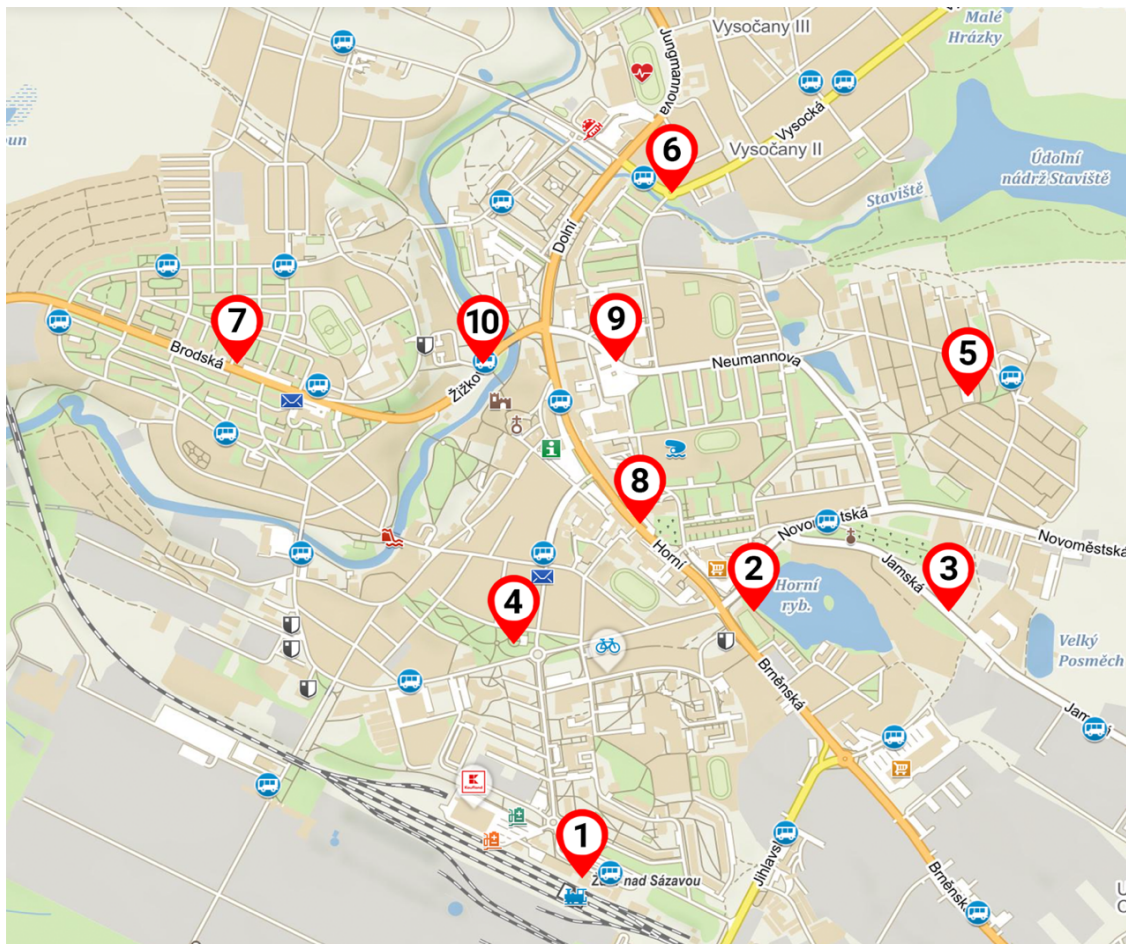
Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 14–15 – Mapa rizikových míst

Obrázek č. 16 zobrazuje riziková místa ve Žďáru nad Sázavou z pohledu respondentů. Postupně jsou jednotlivá místa popsána. Je zde také uveden důvod, proč jsou pro respondenty tyto místa riziková a jejich návrh opatření, jak situaci zlepšit. Mezi nejčastěji zmiňovaná riziková místa patří:

- **bod č. 1** hlavní nádraží – kde si respondenti stěžují na lidi bez domova a opilce, kteří kolemjdoucí obtěžují; jako opatření navrhuje častější policejní pochůzky,
- **bod č. 2** hráz u horního rybníku – je zde nedostatečné veřejné osvětlení; respondenti uvedli, že mají strach po této cestě chodit, došlo zde už k několika přepadením; proto jako opatření navrhuje zvýšit počet lamp tvořících veřejného osvětlení a nainstalovat kamery do těchto míst,
- **bod č. 3** Jamská ulice a **bod č. 5** Vodojem – respondenti si stěžují na nedostatečně osvětlená místa; mají strach se zde pohybovat, proto navrhuje zvýšit četnost lamp v těchto ulicích,
- **bod č. 4** park u Ivana – toto místo přijde respondentům rizikové, protože se zde scházejí skupiny lidí požívající návykové látky a ohrožují kolemjdoucí občany; respondenti navrhuje zintenzivnit pochůzky městské policie v tomto místě,
- **bod č. 6** mini okružní kruhový objezd křížící ulice Wonkova, Vysocká a Studentská – respondenti uvedli, že řidiči přehlížejí kruhový objezd, který je pouze vyznačen a není zde žádný vyvýšený středový ostrůvek; to pak způsobuje zmatky a zvyšuje se zde riziko dopravní nehody; respondenti navrhuje, aby zde byl vybudován středový ostrůvek nebo kamerový systém,

- **bod č. 7** Stalingrad – respondenti uvedli tuto část města jako nejvíce rizikovou z důvodu většího výskytu nepřizpůsobivých spoluobčanů, kteří pokřikují a vyhrožují kolemjdoucím; jako návrh opatření uvedli zintenzivnit policejní hlídky hlavně v nočních hodinách a rozšířit kamerový systém v této oblasti,
- **bod č. 8** silnice u obchodu Vesna – lidé zde nepoužívají přechod pro chodce a přecházejí vozovku v místě, které tomu není určeno; je zde větší riziko srážky chodce; navrhuji přidat další přechod pro chodce,
- **bod č. 9** silnice mezi tržnicí a obchodem Lidl – lidé přecházejí vozovku mimo přechod pro chodce; v tomto místě je frekventovaná doprava, proto je zde riziko srážky chodce; návrhy směřovali k vytvoření zátarasu, aby v tomto místě lidé nepřecházeli, protože přechod je od místa jen pár metrů,
- **bod č. 10** přechod u Městského úřadu – přechod se nachází u autobusových zastávek a lidé se při přecházení příliš nerozhlíží; je zde riziko srážky chodce; navrhuji zde zavést světelný semafor.

Obrázek 16 – Mapa rizikových míst

Zdroj: (Mapy.cz)

Otázka č. 16 – Jakých trestných činů se ve Žďáru nad Sázavou nejvíce obáváte?

V této otázce mohli respondenti zvolit více možností. V tabulce č. 9 je zaznamenán přehled trestných činů. Nejvíce se lidé obávají vandalismu a fyzického napadení. Může to být z důvodu dřívějších událostí co se ve městě staly. Mezi další události byly uvedeny dopravní přestupky a obtěžování.

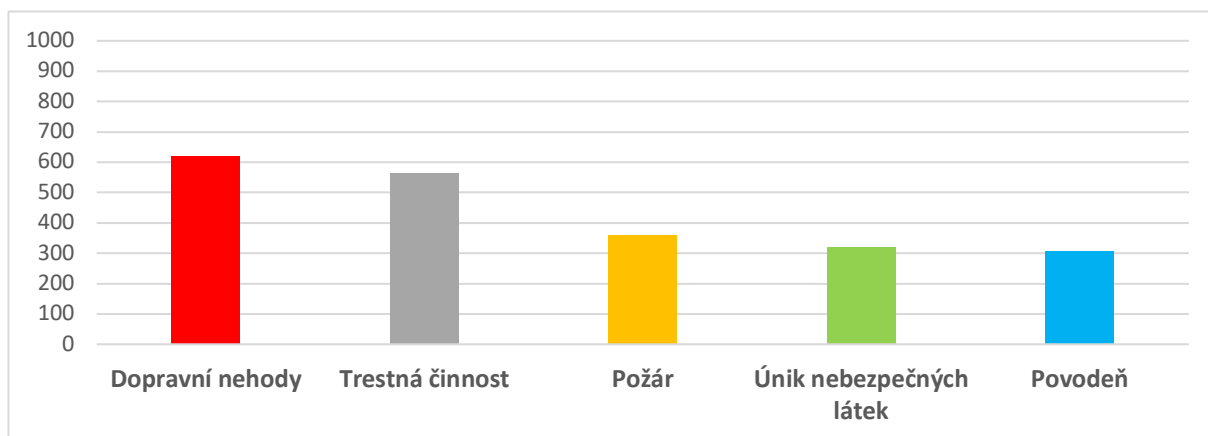
Tabulka 9 – Vyhodnocení otázky č.16

Možnosti	Odpovědi	Podíl (%)
Vandalismus	167	65,5
Fyzické napadení	107	42
Vloupání do bytu/domu	65	25,5
Kapesní krádeže	59	23,1
Krádež auta	52	20,4
Vražda	13	5,1
Jiné	3	1,2

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 17 – Ohodnoťte uvedená rizika na stupnici 1–4 podle vlastního uvážení, jak moc jste jednotlivým rizikům vystaveni:

V obrázku č.17 je zobrazeno pět oblastí rizik a respondenti je měli ohodnotit na stupnici 1–4 podle vážnosti. Maximální možná úroveň rizika u zkoumaného vzorku respondentů je 1000 bodů. Na otázku č. 17 odpovědělo 250 osob. Dotazované osoby mohly volit mezi malým rizikem ohrožení, které představuje 1 bod až po vysoké riziko ohrožení, které představuje 4 body. Svislá osa znázorňuje bodovou škálu. Nejvyšším vnímaným rizikem pro respondenty jsou dopravní nehody. Tomuto riziku přiřazovali nejvyššího počty bodů, které v součtu daly 620 bodů. Následuje trestná činnost a požáry. Nejméně lidi pociťují strach z povodně.

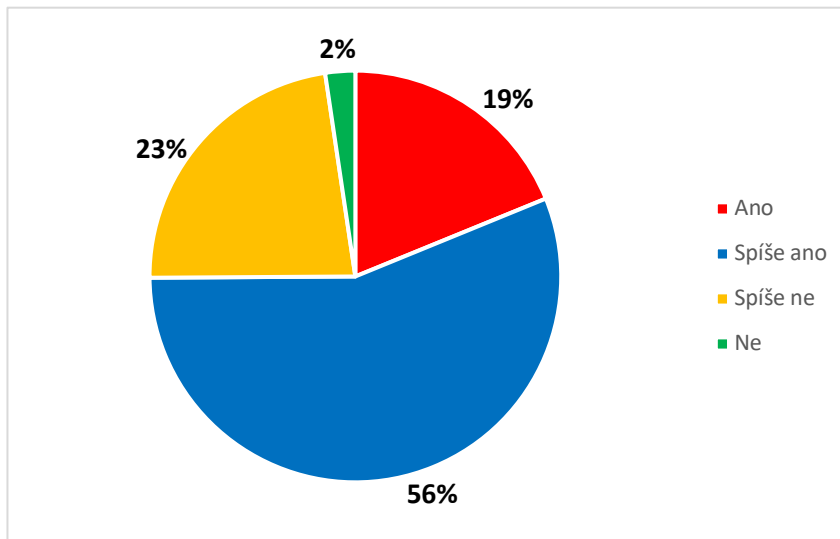
Obrázek 17 – Vyhodnocení otázky č.17

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 18 – Myslíte si, že jste dostatečně informováni o tom, jak se v daných situacích zachovat?

Otázka č. 18 měla zjistit, jestli jsou obyvatelé dostatečně informováni o tom, jak se v daných situacích zachovat. Z obrázku č.18 je zřejmé, že většina z respondentů by věděla, jak se při mimořádných událostech zachovat. Na otázku odpovědělo spíše ano a ano 75 %. Zbýlých 25 % má pocit, že nejsou dostatečně informováni.

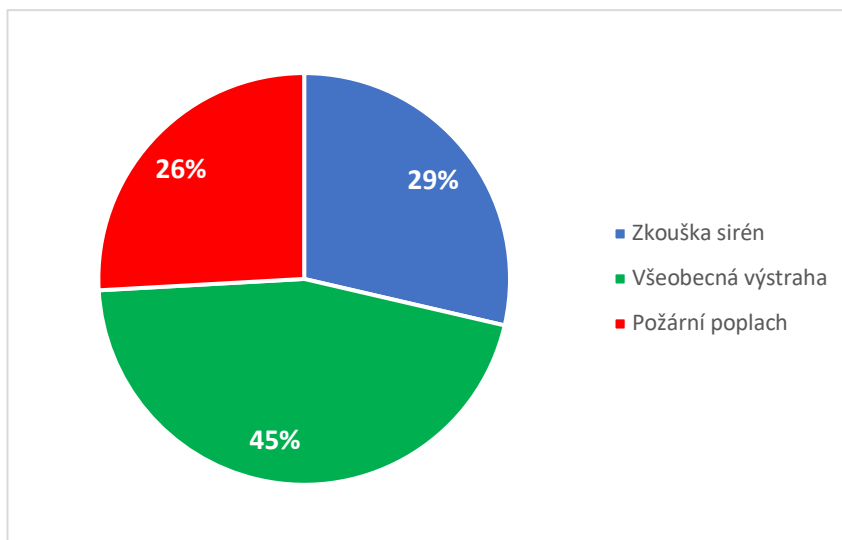

Obrázek 18 – Vyhodnocení otázky č.18

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Otázka č. 19 – Uslyšíte-li kolísavý tón sirény trvajícím po dobu 140 sekund, který je následně doprovázen doplňujícími informacemi, věděli byste k čemu je určen?

Otázka č.19 měla zjistit, jestli lidé rozeznají následující druhy sirén. Tato otázka byla hodně o představitosti a správnou variantu zřejmě zvolili ti lidé, kteří se s tímto typem sirény už setkali. Z obrázku č.19 vyplývá, že téměř polovina respondentů umí rozeznat sirény a vědí k čemu slouží. Lidé, kteří odpověděli zkouška sirén možná zmátla informace, že po kolísavém tónu následují doplňující informace. Někteří odpověděli do poznámky, že nevědí, co znamená kolísavý tón.

Obrázek 19 – Vyhodnocení otázky č.19

Zdroj: (Vlastní zpracování)

6.4 SWOT analýza bezpečnosti v obci Žďár nad Sázavou

K celkovému posouzení stavu bezpečnosti byla použita SWOT analýza. Cílem je analyzovat vnitřní a vnější prostředí bezpečnosti ve Žďáru nad Sázavou. Podkladem pro sestavení byly získané informace z předchozího dotazníkového šetření a dalších zjištěných dat. Podstatou SWOT analýzy je zanalyzovat tyto faktory a zjistit v jakém stavu se bezpečnost nachází.

Nejdříve je důležité sepsat jednotlivé body a správně je zařadit do jednoho ze čtyř faktorů. Následně se k jednotlivým bodům přiřadí váha, aby byl součet každé oblasti 1. Váhy se přiřazují v rozsahu 0–1 podle důležitosti. Důležitost byla přiřazována na základě četnosti odpovědí v dotazníku a posouzení místního prostředí. Váha významnosti v případě silných stránek představuje důležitost jednotlivých bodů z hlediska bezpečnosti pro danou obec. Naopak u slabých stránek jsou váhy přiřazovány jednotlivým bodům podle toho, jak moc představují pro obec nedostatek. Další fází bylo hodnocení podle důležitosti. Toto hodnocení nabývá hodnot od 1 do 5 u silných stránek a příležitostí a u slabých stránek a hrozeb jde do záporných hodnot. Hodnota 5 znamená maximální spokojenost a hodnota -5 maximální nespokojenost. V dalším kroku se tyto dvě hodnoty u každého bodu vynásobí. Hodnoty jsou poté sečteny zvlášť pro externí oblast a zvlášť pro interní oblast. (MPC, 2017) V tabulce č.10 jsou zaznamenány vnitřní a vnější faktory obce z pohledu bezpečnosti, které jsou následně ohodnoceny váhou daného faktoru a hodnotou podle důležitosti.

Tabulka 10 – SWOT analýza bezpečnosti obce Žďáru nad Sázavou

Vnitřní faktory	Silné stránky	V	H		Slabé stránky	V	H	
	Obecní policie	0,15	4	0,6	Nedostatečný kamerový systém	0,3	-4	-1,2
	Spolupráce s Policií ČR	0,3	5	1,5	Chytré semaforey způsobující zmatky na křižovatkách	0,15	-3	-0,45
	SDH	0,05	3	0,15	Nedostatek strážníků městské policie	0,2	-4	-0,8
	Povodňový plán města	0,15	4	0,6	Málo pochůzek městské policie	0,1	-3	-0,3
	Bezpečnostní prvky ve městě – zpomalovací semafor, retardér	0,05	3	0,15	Zastaralá síť veřejného osvětlení a jeho úplná absence v některých částech města	0,2	-3	-0,6
	Vyvážený rozpočet města	0,3	3	0,9	Frekventovaná doprava	0,05	-2	-0,1
	Celkem	1	-	3,7	Celkem	1	-	-3,45
	Vnější faktory	Příležitosti	V	H		Hrozby	V	H
Rozšíření kamerového systému		0,2	5	1	Nebezpečí požárů	0,2	-3	-0,6
Zvýšit počet strážníků městské policie a tím zintenzivnit pochůzky po městě		0,2	5	1	Nebezpečí dopravních nehod ze špatného způsobu jízdy řidičů	0,3	-4	-1,2
Vzdělávání pro občany, jak se chovat při MU		0,15	2	0,3	Zvýšené riziko krádeží majetku	0,15	-4	-0,6
Výstavba obchvatu města		0,1	3	0,2	Vandalismus	0,2	-3	-0,6
Zlepšit osvětlení ve městě		0,15	4	0,6	Nebezpečí úniku nebezpečných látek	0,05	-3	-0,15
Zvýšení kontrol rychlosti		0,2	5	1	Nebezpečí protřžení hráze	0,05	-2	-0,1
Celkem		1	-	4,1	Celkem	1	-	-3,25

Zdroj: (Vlastní zpracování)

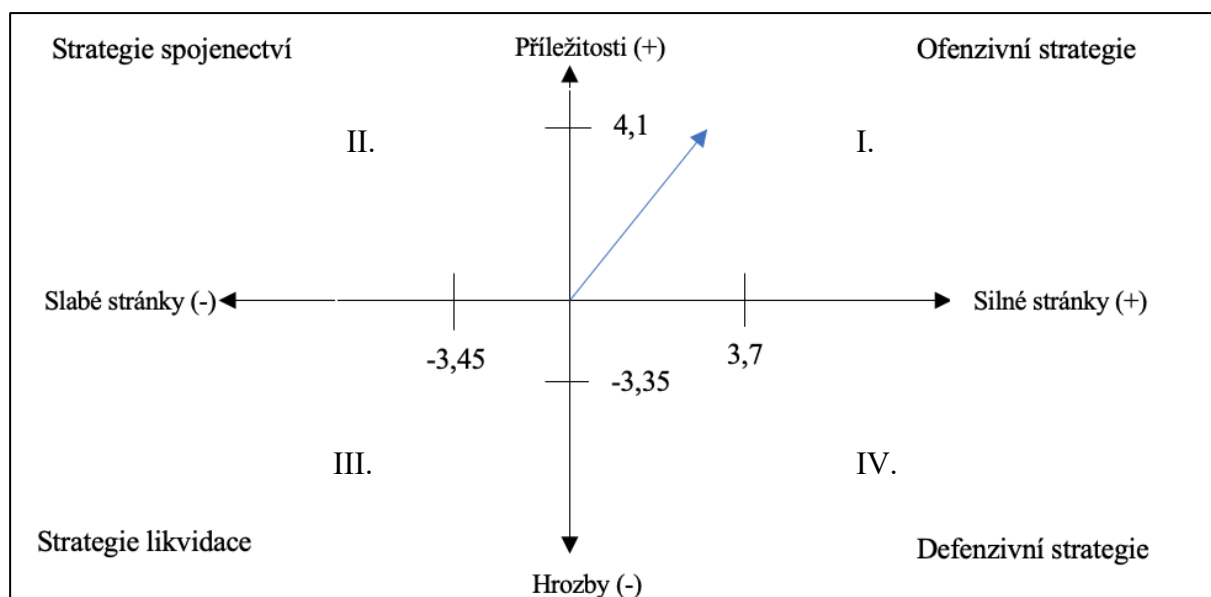
V – váha významnosti

H – hodnocení

Tabulka 11 – Výsledek SWOT analýzy

Výsledek SWOT analýzy			
Silné stránky	3,7	Příležitosti	4,1
Slabé stránky	-3,45	Hrozby	-3,35
Celkem interní	0,25	Celkem externí	0,75

Zdroj: (Vlastní zpracování)

Obrázek 20 – Volba strategie SWOT analýzy

Zdroj: (Vlastní zpracování)

V tabulce č.11 jsou zobrazeny finální výsledky SWOT analýzy, které jsou následně zakresleny do obrázku č.20 pro zjištění budoucí strategie, která by se měla uplatňovat. Graf je rozdělen do čtyř kvadrantů, které představují různé strategie. Druhý kvadrant představuje strategii spojenectví, a mělo by se využít příležitostí k odstranění slabých stránek. V třetím kvadrantu jde o situaci, kdy by mělo docházet k minimalizaci hrozeb. Čtvrtý kvadrant představuje defenzivní strategii, která směřuje k minimalizaci hrozeb za pomoci silných stránek. Posledním kvadrantem je strategie ofenzivní, což je výsledkem této analýzy. Z provedené analýzy vyplývá, že silné stránky převažují nad slabými stránkami a příležitosti převažují nad hrozbami. Z toho vyplývá, že současný stav bezpečnosti funguje. Výsledek směřuje k ofenzivní strategii. Znamená to, že obec Žďár nad Sázavou by pro zvýšení bezpečnosti měla využít příležitostí za pomoci silných stránek. Příkladem je, že pokud se zvýší počet strážníků, dojde tak k posílení městské policie, která bude moci zintenzivnit pochůzky a tím předcházet trestné činnosti.

6.5 Návrhy vhodných opatření pro posílení místní bezpečnosti

První opatření by mělo směřovat k posílení personální základny městské policie ve Žďáru nad Sázavou. Jedna z nejčastějších stížností ze strany respondentů byla právě **absence pěších pochůzek strážníků městské policie**. Podle statistických údajů dlouhodobě chybějí strážníci pro pochůzkovou činnost. Počet evidovaných událostí, u kterých strážníci městské policie zasahují neustále rostou. Současně provádí nepřetržitý výkon služby v terénu pouze 18 strážníků. V porovnání s výkonem činnosti městské policie v Havlíčkově Brodě, který je srovnatelný vzhledem k počtu obyvatel zde zajišťuje činnost 25 strážníků městské policie. Podle úsudku bezpečnostních znalců by měl na každých 1 000 obyvatel připadat jeden strážník. Havlíčkův Brod kritérium splňuje a tím pádem má možnost zajistit více hlídek, které se budou zabývat problémovými lokalitami a budou moci zintenzivnit pochůzky po městě. Žďár nad Sázavou by proto měl navýšit počet alespoň o dvě nové pozice, aby splňoval zmíněné doporučení. V případě, že by zastupitelstvo souhlasilo s návrhem umožnilo by to zintenzivnit pochůzky městské policie o jednu dvojčlennou hlídku. Na činnost městské policie včetně nákladů na mzdy, provoz městského kamerového systému a další náklady jde přibližně 20 milionů ročně z rozpočtu města. Noví strážníci by znamenali zhruba 1,2 milionů ročně navíc. Podle vedoucího městské policie je dostatek zájemců o pozici strážníka ve Žďáru nad Sázavou. Pro uvedené opatření by se mělo město rozhodnout co nejdříve, jelikož uchazeči mohou činnost vykonávat až po splnění tříměsíčního rekvalifikačního kurzu, kterým získají osvědčení.

Zrealizováním uvedeného opatření by mohlo dojít i k částečnému vyřešení dalšího problému, kterým jsou **bezdomovci**. Tito lidé svým chováním ohrožují kolemjdoucí, na které pokřikují, útočí nebo jim vyhrožují. Nejvíce se bezdomovci shlukují na hlavním nádraží a autobusových zastávkách. Strážníci městské policie nejsou schopni pokrýt všechny krizové části města, a to zejména hlavní nádraží. Ve městě je pro lidi bez domova vybudován azylový dům, ve kterém je aktuálně ubytováno kolem 20 osob. Ve Žďáru nad Sázavou je celkem 40 lidí bez domova. Ovšem všichni nemají zájem využívat služeb azylového domu.

Problémy s bezdomovci mají sezonní charakter podzim a zimu, během těchto období se soustřeďují na hlavním nádraží. Tyto občany nelze nutit k tomu, aby využívali ubytoven. Ve městě je zřízen zvlášť azylový dům Ječmínek pro matky a děti, které se ocitly na ulici nebo jsou obětmi domácího násilí a azylový dům pro muže. Současné prostory azylového domu pro muže mají být předělány na městské byty. V květnu 2021 má začít stavba nového azylového domu s kapacitou 20 osob. Výsledek má vést k lepšímu zázemí a zlepšení kvality služby oproti stávajícímu stavu, kde podmínky nejsou ideální. Toto opatření by mohlo motivovat další lidi bez domova k využití služby. Město dostalo dotaci na zřízení této budovy ve výši 76 procent

z celkových nákladů, které budou činit okolo 23 milionů korun bez daně. Budova bude střežena kamerovým systémem.

Občané města si stěžují, že městská policie nedostatečně zasahuje proti bezdomovcům, kteří popíjejí alkohol na veřejných místech, žebrají, obtěžují občany a zanechávají po sobě nepořádek. Posílení městské policie by mohlo zvýšit četnost pochůzek ve zmíněných lokalitách a řešit tak problémy s bezdomovci. Ukázkovým městem je město Sokolov, které patří mezi první v rámci ČR, kteří se snažili vyřešit problémy s bezdomovci. Činnost městské policie směřovala k postihování za přestupky a pokud se jich jedna osoba dopouštěla opakovaně došlo k zákazu pobytu. Toto opatření lze použít pouze pro osoby, které zde nemají trvalé bydliště. Pro město Sokolov to bylo vhodné řešení, jelikož převažující část lidí bez domova trvalé bydliště ve městě neměli. Ukládání pokut nebylo moc efektivní, protože vymáhání od těchto osob je obtížné a většina z nich nikdy nezaplatí. Návrhem města Sokolov je, aby došlo k postihu ve formě obecně prospěšných prací za nezaplacení pokuty ve stanovené lhůtě. (Sokolov, 2019). Město Žďár nad Sázavou by mohlo zavést podobné opatření, které by vedlo k zákazu pobytu, pokud by daná osoba opakovaně porušovala zákony a neměla zde trvalé bydliště.

Další opatření by mělo směřovat k rekonstrukci **veřejného osvětlení**. Za posledních několik let došlo ve městě k obnově osvětlení v určitých částech města. Jednou z nich byla ulice Jihlavská, kde veřejné osvětlení chybělo úplně. K této rekonstrukci došlo v roce 2016 a vyšlo město na 400 tisíc korun. Současně si lidé stěžují na veřejné osvětlení v sídlišti Vodojem, protože je v nejhorším stavu v celém městě. Osvětlení je staré více než 40 let. Lamy často nefungují a naklánějí se směrem do silnice. Rekonstrukce části zvané Vodojem je plánovaná již od roku 2014. Nová světla mají zajistit bezporuchovost a větší úsporu nákladů. Radnice se rozhodla spojit rekonstrukci s opravou komunikace a chodníků ve čtvrti. Termín realizace rekonstrukce je plánovaná od 5. 12. 2019 – 17. 10. 2022, ale doposud se se stavbou nezačalo. Celková cena stavby se vyšplhala na 83 mil. Kč včetně DPH. Samotné osvětlení by město vyšlo okolo 4,3 milionů korun. Průtahy této rekonstrukce jsou způsobeny samotnou přípravou projektu, která je kvůli velikosti území složitější. Další částí, kterou by lidé uvítali zrekonstruovat co se týče osvětlení je část města zvaná Stalingrad. Lidé mají strach se pohybovat v nočních hodinách po neosvětlených místech, protože hrozí větší riziko fyzického napadení nebo krádeže osobního majetku. Je v silách města postupně zrekonstruovat veřejné osvětlení v celém Žďáru nad Sázavou. (Lorencová, 2016)

Dalším problémem jsou nově zřízené **chytré semaforey** v obci Žďáru nad Sázavou. Toto opatření má zajistit plynulejší provoz, rychlejší průjezd autobusů a vozidel IZS. Avšak na řidiče, kteří tu denně projíždějí působí změny na křižovatkách velmi matoucně. Hlavní změnou jsou

zároveň spuštěné protijedoucí směry, což se v minulosti nestávalo. Takto pozměněny jsou semaforey na třech úsecích hlavní silnice. Chytré semaforey byly zavedeny v loňském roce a lidé si stále na změnu pomalu zvykají. Zatím se žádná dopravní nehoda nestala, ale občané města by uvítali vyladění nedostatků, ale hlavně by mělo dojít k lepší informovanosti občanů před zavedením chytrých semaforů. Celková cena zřízení dopravní telematiky činila 13 milionů korun, z toho 9,4 milionů bylo hrazeno z dotace, která byla městu poskytnuta. Chytré semaforey byly zavedeny i v dalších městech. Na chytré semaforey si jednoduše budou muset občané postupně zvyknout a tím mohou postupně změnit názor na zavedené opatření.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat jednotlivé zdroje ohrožení místní bezpečnosti ve Žďáru nad Sázavou, zhodnotit možná protipatření z hlediska jejich přínosů i nákladů a doporučit vhodné kroky k posílení místní bezpečnosti. Pro zpracování této práce bylo čerpáno z odborné literatury, zákonů, internetových zdrojů a zejména ze statistických přehledů a ročenek. Pro posouzení bezpečnosti byla zvolena obec Žďár nad Sázavou z důvodu znalosti města a přehledu o zdejší situaci. Žďár nad Sázavou patří do kraje Vysočina a má přes 20 tis. obyvatel, kteří jsou každodenně vystaveni různým mimořádným událostem, které ohrožují jejich životy, zdraví a majetek.

Pro zpracování praktické části byly zvoleny tři metody, které na sebe navazují. Pro přehled aktuálního stavu a počtu mimořádných událostí byla použita metoda, která se používá pro zjištění příčin daného problému. Jedná se o diagram příčin a následků. Bylo zvoleno pět hlavních oblastí, které byly následně rozebrány. Vybranými riziky, která ohrožují místní bezpečnost byly požáry, dopravní nehody, trestná činnost, únik nebezpečných látek, povodně a záplavy. Dopravní nehody jsou stále jedním z hlavních rizik ve Žďáru nad Sázavou. Nejčastějším zaviněním je špatný způsob jízdy řidičů. Nejvíce nehod se stalo v roce 2015.

Co se týče požárů, stále je největším problémem nedbalost občanů. Lidé nedbají na správné zacházení se spotřebiči nebo zakládají oheň na místech, která k tomu nejsou určena. Dalším posuzovanou oblastí byla trestná činnost ve Žďáru nad Sázavou. Podle statistických dat jsou největším rizikem v této obci krádeže a vloupání do bytů či rodinných domů. Jeden z nejzávažnějších trestných činů se stal v roce 2014, kdy žena napadla dvě studentky a ubodala chlapce na zdejší střední škole. Tato událost vedla ke zvýšení dozoru na školách po celé České republice. Povodně a záplavy nejsou v tomto městě příliš velkým rizikem, ale i přesto může dojít k narušení nebo protržení některé z vodních hrází. Jedním možným rizikem je vznik zvláštní povodně, způsobenou narušením hráze Velké Dářko, kde pramení řeka Sázava. K úniku nebezpečných látek může dojít ze stacionárních nebo mobilních zdrojů. Nejčastěji se ve Žďáru nad Sázavou můžeme setkat s únikem ropných produktů při dopravní nehodě nebo s technickou havárií.

Poté následovala metoda ve formě dotazníkového šetření. Pro získání podkladů k zpracování SWOT analýzy bylo za potřebí zjistit stav bezpečnosti z pohledu občana Žďáru nad Sázavou. Na dotazník odpovědělo 1 % obyvatel. Větší podíl zaujímaly ženy a nejvíce odpovídali respondenti ve věku 18–24 let. Cílem dotazníku bylo zjistit, jestli se zde občané města cítí bezpečně. Většina dotazovaných osob odpověděla, že se ve městě cítí bezpečně ale

nejdou spokojeni s činností městské policie. Pro zvýšení bezpečnosti uvedli jako možná opatření zejména rozšířit kamerový systém, zlepšení osvětlení a zintenzivnit pochůzky městské policie. Za největší riziko považují dopravní situaci.

V poslední části byla vytvořena na základě dotazníkového šetření, znalosti města a statistických dat SWOT analýza bezpečnosti obce Žďár nad Sázavou. Podle výsledků současný stav bezpečnosti funguje. Silné stránky převažují nad slabými a příležitosti převažují nad hrozbami. Výsledky analýzy byly znázorněny do grafu, který vypovídá o tom, že by město mělo využít příležitostí za pomoci silných stránek a tím zvýšit bezpečnost v celém městě.

Na konci práce byly shrnuty návrhy možných opatření u nejčastěji zmiňovaných nedostatků. První opatření směřuje k posílení personální základny strážníků městské policie. V současnosti vykonává činnost městské policie pouze 18 strážníků, což je vzhledem k počtu obyvatel značný nedostatek. Navýšení počtu o dva nové strážníky zvýší četnost pochůzek a bezpečnost v krizových lokalitách. Pokud by došlo k odsouhlasení tohoto návrhu je známo, že o pozici strážníka je ve městě zájem.

Posílení městské policie by zároveň umožnilo více se zabývat problémy s bezdomovci, kteří popíjí alkohol na veřejných místech, obtěžují kolemjdoucí a nechávají po sobě nepořádek. S těmito lidmi je problém zejména v zimním období, kdy se sdružují hlavně na autobusových zastávkách a na hlavním nádraží. Ne všichni bezdomovci chtějí využívat zřízené azylové domy. Město Žďár nad Sázavou by se mohlo inspirovat zavedeným opatřením ve městě Sokolov, které bylo jedno z prvních, které začalo problém s bezdomovci řešit. Jejich opatření vedlo k zákazu pobytu osobám, které opakovaně porušovali zákon a obtěžovali místní obyvatelé. Zakázat pobyt by bylo možné u osob, které zde nemají trvalé bydliště. Dalším možným opatřením by mohlo být ukládání pokut a za jejich nezaplacení postih ve formě povinných obecně prospěšných prací.

Další opatření směřuje k rekonstrukci veřejného osvětlení, a to zejména v části města zvané Vodojem, kde je osvětlení v nejhorsším stavu ve městě. Jeho rekonstrukce se stále oddaluje. Posledním často zmiňovaným problémem z pohledu občanů jsou nově zřízené chytré semaforey, které mají urychlit průjezd městem. Chytré semaforey byly zavedeny i v dalších městech. Na chytré semaforey si jednoduše budou muset občané postupně zvyknout a tím mohou postupně změnit názor na zavedené opatření.

Bezpečnostní situaci ve Žďáru nad Sázavou je stále potřeba zlepšovat zaváděním nových opatření, ale i přesto je celková bezpečnost ve městě na dobré úrovni.

POUŽITÁ LITERATURA

1. Asociace záchranný kruh [online]. 2012 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/window.php?art=147357>
2. BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9. s.10
3. Bezpečnostní portál Karlovarského kraje: NÁLEDÍ, LEDOVKA, NÁMRAZA [online]. 2018 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <http://bezport.kr-karlovarsky.cz/rady-a-doporuceni/naledi-ledovka-namraza>
4. ČHMÚ. Monitoring sucha [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/aktualni-situace/sucho>
5. ČSÚ. Charakteristika SO ORP Žďár nad Sázavou [online]. 2013 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_so_orp_zdar_nad_sazavou
6. ČSÚ. ORP Žďár nad Sázavou [online]. 2013 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/orp_zdar_nad_sazavou
7. ČSÚ. Statistická ročenka Kraje Vysočina [online]. 2020 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/24-kriminalita-nehody-c917a1g7hn>
8. FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1856-2
9. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Jednotky PO [online]. 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
10. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Složky IZS [online]. 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hzs-usteckeho-kraje-menu-integrovaný-zachranny-system-slozky-izs.aspx>
11. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Krizové stavy [online]. 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx>
12. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Organizace [online]. 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>

13. HELÁKOVÁ, Veronika. Státní správa: Co je to samostatná a přenesená působnost [online]. 2019 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://statni-sprava.inform.cz/mesta-a-obce/co-je-to-samostatna-a-prenesena-pusobnost/>
14. Intersucho: Co je sucho [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.intersucho.cz/cz/o-suchu/co-je-sucho/>
15. Ishikawův diagram [online]. 2015 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/ishikawuv-diagram>
16. KROMER, Antonín, MUSIAL, Petr a FOLWARCZKY, Libor. Mapování rizik. 1. vyd. Ostrava: SPBI, 2010. ISBN 978-80-7385-086-9
17. LORENCOVÁ, Martina. Na nová světla si žďárská čtvrť Vodojem ještě počká Zdroj: https://zdarsky.denik.cz/zpravy_region/na-nova-svetla-si-zdarska-ctvrt-vodojem-jeste-pocka-20160212.html[online]. 2016 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: https://zdarsky.denik.cz/zpravy_region/na-nova-svetla-si-zdarska-ctvrt-vodojem-jeste-pocka-20160212.html
18. Mapy.cz [online]. [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.9431047&y=49.5715745&z=12&source=muni&id=5271>
19. MCP [online]. 2017 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://archiv.mpc-educ.sk/sk/pedagogicke-rozhlady/clanky/aplikacia-swot-analyzy-v-skolach>
20. Ministerstvo vnitra ČR. METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ [online]. 2018 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: www.mvcr.cz/odk
21. Ministerstvo vnitra ČR. Povodeň: Vodní hospodářství [online]. 2020 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/povoden.aspx>
22. Ministerstvo životního prostředí. Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky[online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/\\$FILE/koncepce_sucho_material.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_170724_sucho/$FILE/koncepce_sucho_material.pdf)
23. MZVČR. Bezpečnostní strategie České republiky [online]. Praha: MZVČR, 2015 [cit. 2020-11-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

24. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra–generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
25. Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi v ČR [online]. [cit. 2020-11-09]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/povodne-pdf.aspx>
26. Policie České republiky–KŘP Středočeského kraje: Koordinační dohody [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/sprava-stredoceskeho-kraje-zpravodajstvi-koordinacni-dohody.aspx>
27. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance pro praxi. ISBN 978-80-247-5608-0.
28. ROČNÍ ZPRÁVA O STAVU POŽÁRNÍ OCHRANY [online]. 2019 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rocn-zprava-o-stavu-po-2019.aspx>
29. ROZKOŠNÝ, Petr. Investice: Co je diverzifikace investic a proč ji využít? [online]. 2019 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/491848-co-je-diverzifikace-investic-a-proc-ji-vyuzit/>
30. ROŽNOVSKÝ, Jaroslav a Petr SALAŠ. Sucho na území České republiky [online]. Brno [cit. 2020-11-09]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fefrd%2Fcsv%2Ftps%2F1490946123359%2F1560516962458%2F1560517418970.pdf
31. SEDLÁČEK, Jan. Rozdělení obcí dle rozsahu přenesené působnosti [online]. 2015 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/692-rozdeleni-obci-dle-rozsahu-prenesene--pusobnosti/>
32. SH ČMS–Sbor dobrovolných hasičů Žďár nad Sázavou 2 - Zámek: O sboru [online]. 2018 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.sdhzdar2.cz/cz/sbor>
33. SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, c2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3051-6. s.93-94
34. Sokolov: Jak řešit problémy s bezdomovci? Zákony toho příliš nedovolí [online]. 2019 [cit. 2021-04-22]. Dostupné z: <https://www.regionzapad.cz/zpravodajstvi/sokolov-jak-resit-problemy-s-bezdomovci-zakony-toho-prilis-nedovoli-148554/>

35. ŠTĚTINA, Jiří. Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.
36. TOTH, Petr. Ekonomické aktivity obcí a měst. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.
37. VALÁŠEK, Jarmil a František KOVÁŘÍK. Krizové řízení při nevojenských krizových situacích: účelová publikace pro krizové řízení. Praha: Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. ISBN 978-80-86640-93-8.
38. Zákon č.110/1998 Sb., Zákon o bezpečnosti České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. 29. května 1998. ISSN 1211-1244
39. Zákon č.129/2000 Sb., Zákon o krajích. In: Sbíрка zákonů České republiky. 12. dubna 2000. ISSN 1211-1244
40. Zákon č.133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně. In: Sbíрка zákonů České republiky. 17. prosince 1985. ISSN 1211-1244
41. Zákon č.239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 28. června 2000. ISSN 1211-1244
42. Zákon č.240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 28. června 2000. ISSN 1211-1244
43. Zákon č.273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. 17. července 2008. ISSN 1211-1244
44. Zákon č.320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 11. listopadu 2015. ISSN 1211-1244
45. Zákon č.374/2011 Sb., Zákon o zdravotnické záchranné službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 6. listopadu 2011. ISSN 1211-1244
46. Zákon č.374/2011 Sb., Zákon o zdravotnické záchranné službě. In: Sbíрка zákonů České republiky. 6. listopadu 2011. ISSN 1211-1244
47. ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA JIHOČESKÉHO KRAJE: TYPY VÝJEZDOVÝCH SKUPIN ZZS JČK [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.zzs-jck.cz/cinnost/vyjezdove-skupiny-a-zakladny/typy-vyjezdovych-skupin-zzs-jck>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

PŘÍLOHA 1 – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dobrý den,

jmenuji se Kristýna Černá a jsem studentem třetího ročníku na Univerzitě Pardubice. V mé bakalářské práci se zaměřuji na posouzení bezpečnosti v obci Žďáru nad Sázavou a analýzou rizik ohrožující bezpečnost obce.

Ráda bych Vás poprosila o vyplnění krátkého dotazníku, který Vám nezabere víc jak 5 minut. Velice mi to pomůže s dokončením mé bakalářské práce.

Zdůrazňuji, že dotazník je zcela anonymní. Získané informace budou statisticky zpracovány a použity pro účely bakalářské práce.

Děkuji za Vaši ochotu a pomoc.

Otázka č.1 – Pohlaví respondenta

- Žena   Muž

Otázka č.2 – Věk respondenta

- 18–24 let
 25–34 let
 35–44 let
 45–59 let
 60 let a více

Otázka č.3 – Bydlíte, studujete nebo pracujete ve Žďáru nad Sázavou? Pokud navštěvuje často město z jiného důvodu uveďte do kolonky jiné, za jakým účelem:

- Bydlím
 Pracuji
 Studuji
 Jiná...

Otázka č.4 – Jak se nejčastěji pohybujete ve Žďáru nad Sázavou?

- Autem
 Pěšky

- Veřejnou dopravou
- Jízdní kolo
- Jiné dopravní prostředky

Otázka č.5 – Cítíte se ve Žďáru nad Sázavou bezpečně?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č.6 – Pokud jste v předchozí otázce zvolili možnosti "spíše ne" nebo "ne" uveďte důvod proč se ve Žďáru nad Sázavou necítíte bezpečně:

Otázka č.7 – Jste spokojen/a s činností městské policie ve Žďáru nad Sázavou?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č.8 – Myslíte si, že činnost Policie ČR ve Žďáru nad Sázavou je dostačující?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č.9 – Pokud máte nějakou připomínku k výkonu/činnostem městské policie nebo Policie ČR zde máte prostor na vyjádření:

Otázka č.10 – Co si myslíte o nově zřízených chytrých semaforech ve Žďáru nad Sázavou, urychlily průjezd městem či naopak?

- Ano urychlují
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne neurychlují, způsobují zmatky

Nevím o nových semaforech

Otázka č.11 – Jste obeznámen/a se zavedeným kamerovým systémem ve městě?

Ano

Ne

Otázka č.12 – Stali jste se někdy přímým účastníkem situace, která ohrožovala Vaši bezpečnost?

Ano

Ne

Otázka č.13 – Které z následujících událostí jste sami zažili:

Požár

Povodeň/záplava

Únik nebezpečných látek

Dopravní nehoda

Krádež (odcizení osobního majetku)

Vloupání do bytu/rodinného domu/obchodu

Byl/a jsem fyzicky napaden/a

Vyhrožování

Nic z výše uvedených

Jiná...

Otázka č.14 – Určete místa ve Žďáru nad Sázavou, která jsou podle Vás z hlediska bezpečnosti nejvíce riziková a uveďte proč:

Otázka č.15 – Co byste konkrétně navrhoval/a pro zvýšení bezpečnosti ve Žďáru nad Sázavou?

Otázka č.16 – Jakých trestných činů se ve Žďáru nad Sázavou nejvíce obáváte?

Krádež auta

Kapesní krádeže

Fyzické napadení

Vloupání do bytu/domu

Vandalismus

- Vražda
- Jiná...

Otázka č.17 – Ohodnot'te uvedená rizika na stupnici 1–4 podle vlastního uvážení, jak moc jste jednotlivým rizikům vystaveni:

1 – malé riziko ohrožení, 4 – vysoké riziko ohrožení

	1	2	3	4
Požáry				
Dopravní nehody				
Trestná činnost (krádež, napadení)				
Povodně a záplavy				
Únik nebezpečných látek				

Otázka č.18 – Myslíte si, že jste dostatečně informováni o tom, jak se v daných situacích zachovat?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Otázka č.19 – Uslyšíte-li kolísavý tón sirény trvající po dobu 140 sekund, který je následně doprovázen doplňujícími informacemi, věděli byste k čemu je určen?

- Požární poplach
- Všeobecná výstraha
- Zkouška sirén

Otázka č.20 – Přišel Vám dotazník srozumitelný? Pokud ne, zde máte prostor pro vyjádření svých připomínek: